

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Štampa za tiskarstvo: tiskarna 1-50 Dža, poltiska 48 Dža, tiskarna
20 Dža; za izdajstvo: tiskarna 12 Dža, poltiska 24 Dža, tiskarna
28 Dža. — Račun poštar. hranilnice, poštarice v Ljubljani, št. 40.711.

Strankin dan Samostojne demokratske stranke

Izvrševalni odbor Samostojne demokratske stranke je določil 5. december za strankin dan, ki pa se tudi lahko prestavi na kakšen drug dan, kjer krajevne razmere to zahtevajo.

Strankin dan pomeni, da naj se tega dne vsi naši somišljeniki spomnijo svoje stranke z denarnimi prispevki.

Vse organizacije Samostojne demokratske stranke v najmanjših seliščih, vaseh, trgih in največjih mestih naj na ta dan organizirajo zbiranje prispevkov za stranko. Kako to organizirajo, je njihova stvar. Organizacije naj izvedejo to na način, ki najbolj odgovarja krajevnim razmeram in običajem.

V krajih, kjer ni organizacije SDS, naj organizirajo zbiranje prispevkov zaupniki, a kjer niti teh ni, naj se v to svrhu izvolijo posebni odbori.

«Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača.» Vsak, tudi najmanjši prispevek bo stranki dobro došel. Najmanjši prispevek, ki ga lahko dá vsakdo, naj bo 1 dinar. Gotovo ni nikogar, ki ne bi zmozel vsaj tako nizkega prispevka. Kdor more, naj dá več, saj dá za stranko, ki ima idealen program ter vrši nesebično in odločno borbo za narod.

Stranke ne morejo vzdrževati poedinci. Nihče ni tako bogat, da bi mogel sam zalagati stranko s potrebnimi denarnimi sredstvi. In čeprav bi to mogel in hotel, bi to ne bilo zdravo. Stranka ne sme biti odvisna od enega človeka, a bila bi odvisna, ako bi samo en človek podpiral stranko s svojimi sredstvi.

Zdravo je samo to, da se vsi združimo in vsi vzdržujemo svojo stranko. Zato pozivam organizacije in prijatelje Samostojne demokratske stranke, da izvrše na strankin dan svojo dolžnost in tako dovršeno organizirajo zbiranje prispevkov za stranko, da se ne bo nihče odtegnil tej svoji dolžnosti do svoje stranke.

Stranka potrebuje denarna sredstva, da bo mogla vršiti propagando za svoje ideje med narodom. Denar je potreben za knjige, časopise, brošure, proglase, slike, poštnino, brzojave, prevozna sredstva, sploh za vsa ona moderna sredstva, brez katerih se uspešna agitacija in organizacija politične borbe ne more niti misliti. Veliki demokraciji sveta, angleška in ameriška, uporabljata silno mnogo denarja za politično propagando, zlasti ob

času volitev. Pa niti mi ne moremo brez orodja na delo, niti mi ne moremo z uspehom začeti borbo brez vsakih denarnih sredstev. To je jasno, saj se moramo boriti z državnim oblastvom, ki se poslužuje poleg sile tudi korupcije in državnega denarja, da potvori in zaduši voljo naroda.

Razen tega je strankin dan pomemben z moralnega stališča. To je dan naše strankarske solidarnosti. To solidarnost dokažemo, ako vsi darujemo za isti cilj, za svojo stranko. Eden za vse, vsi za enega. To veliko načelo mora biti geslo naše strankarske organizacije. Zmagali bomo samo takrat, ako nas bo

vodilo to geslo. Zato pokažimo na strankin dan, da smo složni, solidarni, da mislimo na svojo stranko, da jo ljubimo in da zanjo žrtvujemo. Pokažimo z delom, da jo smatramo za svojo, da z njo stojimo in da prepojeni z njenim duhom smelo hitimo zmagi nasproti.

Kot predsednik stranke pozivam vse prijatelje in tovariše v borbi, da z odločnim in uspešnim organiziranjem strankinega dne dokažemo življensko sposobnost stranke. Ne samo z besedami, temveč tudi z delom in celo z žrtvami moramo dokazati, da resno pojmujeemo veličino borbe, v katero smo se podali za rešitev naroda in domovine.

Svetozar Pribičević.

Pripomnja uredništva: Denar strankinega dne se pošlje na glavno tajništvo SDS v Beogradu, Ulica kralja Milana 85/I.

Pismo iz Roža

... v novembru.

Nekaj časa se nisem oglasil, pa ne zato, ker ne bi bil imel kaj pisati, ampak zaradi tega, ker bi bilo poročil preveč in ne vem, kaj naj bi najbolj poudaril. Veselih dogodkov, takih, ki bi namreč zanimali veliko večino Vaših bralcev, ne morem popisati, ker jih, žal, ni. O naših vsakdanjih bridkostih in težavah nočem govoriti, ker vem, da bi se jih kmalu naveličali poslušati. Saj to je vedno ista pesem: Pravice nimamo, jih nimamo in nimamo...

Ali jih bomo kdaj imeli? Ako ne bi človek imel zvrhan prtoovski koš potrpljenja in upanja, bi dejal: »Nikoli!« Vendar moram reči, da jaz ne spadam med tiste, ki obupujejo, ampak sem v vrsti onih, ki verujejo, prav trdno verujejo. Vendar moram nekaj povedati, kar mi je že dolgo na srcu. Napotili so me k temu dogodku med našimi krvnimi brati v Primorju — ali kakor pravijo sedaj — v Italiji. Ko slišimo, kaj tamkaj uganja fašizem s svojim vrhovnim vodnikom na čelu, mislimo nehote nazaj na tiste čase, ko so nam Germani prinašali križ — z mečem in krvjo. Vzeli so za to našo svobodo, našo besedo, vzeli vse, kar smo imeli, vse v znamenju križa. Križ tega ni bil kriv, to vemo. To sta nam tudi potrdila oba slovanska blagovestnika Ciril in Metod, ki sta prišla med Slovane z božjo besedo v slovanski besedi...

V Italiji pa pravijo, da ravna Mussolini po božjem navdihnenju, in cerkev molči. Verujte mi, da katoliškega kristjana to skeli v dno srca. Kaj je res še sploh mogoče kaj takega? Ali naj bo vse, kar so nas učili očetje in dedje, vsi lepi nauki o Bogu, vse dobre zapovedi, med njimi zlasti: «Ne ubijaj!» in «Ne želi svojega bližnjega blaga!» sedaj samo smetjé, ki ga sme teptati fašizem brez kazni s strani cerkve?

Ne zamerite mi, gospod urednik, pa tudi Vi ne, ljubi bralci in bralke, da sem se tako razvnel! Prepričan sem, da tudi Vas obhajajo podobne misli. Še bolj gotovo pa bi Vas, ako bi

živeli tu na Koroškem. Od povsod so pometali našo slovensko besedo ven in vse kaže, da bo počasi izrinjena tudi iz cerkve. Nikakor naj nihče ne misli, da se s tem hočem kakorkoli dotikati vere! Ne, to ni moj namen. Tudi nočem smešiti ali natolcevatii duhovnikov. Saj vem, da se morajo ravnati po ukazih svojih višjih. Toda ti, ti voditelji, ali se zavedajo, kaj počenjajo, ko nam tiščijo naš jezik iz cerkve. Krški škof vendar ne more misliti, da je duhovni nadpastir v škofiji, kjer prebivajo samo Nemci. In vendar so v krajih s slovensko večino duhovniki, ki komaj za silo obvladajo našo besedo ali jim je pa sploh tuja. Ta trditev je še bolj utemeljena, ako pripomnim, da se tudi v tako zvanih narodno mešanih krajih in v krajih z nemško večino — v resnici v večini Slovenci, kolikor pride cerkev v poštev. Najsi so tudi morda kje po številu v manjšini, v cerkvi so Slovenci prav gotovo povsod v večini, ker nemškutarji v cerkev sploh ne hodijo, razen kadar je treba reklame. To je resnica, o kateri se lahko vsak sam prepriča, kdor ne bi verjel mojim besedam. To vedo dobro tudi Nemci sami, le naš ordinarijat menda tega ne ve. Sicer gotovo ne bi med nas tako silil nemščine, ki ima povsod prednost in se umakne naši slovenski besedi samo tam, kjer gre za zaslužek.

Morda je trda ta beseda, toda verujte mi, da sem jo zapisal po svoji vesti. Potrdim naj jo z enim samim primerom.

V B... je umrla stara ženica, Slovenka, ki niti nemškega jezika razumela ni. Prvo in drugo pokolenje po njej je ostalo slovensko. Bil sem pri pogrebu tudi jaz. Pri nas je lepa navada, da vsaka hiša pošlje vsaj enega človeka k pogrebu, ako kdo umrje, brez ozira na to, kakšnega stanu je bil pokojnik. Naenkrat čujem na pokopališču, da opravlja duhovnik vse molitve, kar jih sme opravljati v narodnem in ne latinskem jeziku, v nemščini. Začuden se ozrem: vsi pogrebi sami, čisto izključno sami Slovenci. Komu na čast se tedaj moli nemško?... Duhovnik moli, a kjer bi morale ljudstvo odgovarjati, je čuti iz množice

par sto ljudi morda deset glasov. Ali je treba zaradi te «nemške večine» moliti nemško?

Iz takih misli me nenadoma vzdrami slovenski očenaš. Bil je en sam in nazadnje. Tako vržemo psu kost, kakor nam je ta duhovnik vrgel ta očenaš.

Jel sem premišljevali in se ne morem otresti misli, da nam je bil ta milostni nameček privoščem samo zato, da ne bi jeli Slovenci cerkve opuščati, kajti potem bi bile cerkve po slovenskem Koroškem prazne, prazne pa tudi — kase.

Tako je tedaj! Cerkevno oblastvo se ne briga za zapoved: «Pojdite in učite vse narode!» ampak sramotno pada na kolena pred močnim in zavrže slabotnega: V Italiji kleči pred Mussolinijem, v Avstriji pred Nemci, Slovenci pa so raja, prosjaki...

Prijatelji onkraj Karavank, kaj pravite na to? Slovenci ste, kristjani ste in katoliki! Kako ste znali povedati Dunaju, da hočete imeti Jugoslavijo? Ali ste res že pozabili na tiste lepe dni in ni nikogar, ki bi zanetil med vami iskro takega navdušenja, ki bi s srcem vsega naroda in odločno povedala sv. stolici v Rimu, da hočemo imeti Slovenci v katoliški cerkvi iste pravice kakor Lah in Neme: ter drugi narodi. Doklej boste še molčali, ako vidite, da cerkev blagoslovlja tistega, žigar pristaši moré vašo rodno kri? Doklej boste trpeli, da smo mi na Koroškem pri izvrševanju verskih dolžnosti samo nemški podložniki? Ali je res vaša skrb za neosvobojene brate samo hčerka vina in laži? V prepričanju, da bo vsa Slovenija odgovorila, kakor je treba, Vas pozdravlja

R o ž a n.

Politični pregled

V nedeljo so se v Celju zbrali zaupniki SLS iz vse Slovenije, okrog 600 po številu, in jim je dr. Korošec na dolgo in široko razlagal svojo politiko. Taki zbori zaupnikov, kakor jih prirejata dr. Korošec ali Radič, so seveda v političnem pogledu brez pomena, ker zaupnike določijo tisti gospodje, ki imajo glavno besedo, ne pa organizacije same. In zato je tudi dr. Korošec lahko svojim «zaupnim» možem razodeval politični evangelij, kakršnegakoli je hotel, saj je v naprej vedel, da mu bodo samo prikimavali. Vendar pa se dá iz dr. Koroševega govora izluščiti par prav značilnih izjav, ki dokazujejo

poniževalno vsiljevanje klerikalcev v vlado.

Razume se, da je to ponujanje vzbudilo samo zasmehovanje in pomilovanje. Ko so radikalski ministri zvedeli, kako je dr. Korošec lamentiral, so odkrito izjavili, da

klerikalci še nikdar niso bili tako oddaljeni od vstopa v vlado,

kakor po celjskem govoru dr. Korošca. To je tem bolj razumljivo, ker imajo radikali dovolj

brig sami s seboj in po vrhu še z Radičem, pa jim ni potrebno, da bi v hišo klicali še tretjega zgararja. Radikali delajo na to, da

poravnajo medsebojne spore,

ker se nadejajo, da bodo složni lahko krotili Radiča ali pa izvedli nove volitve. Te dni se vršijo v Beogradu važna posvetovanja, na katerih se skušajo poravnati medsebojne radikalske razprtije, kar vsaj začasno utegne uspeti. Ali bo to imelo za posledico, da se na vlado zopet vrne Pašič, je težko napovedati, vsekakor pa je dejstvo, da Pašič zopet veže vse politične niti okrog svojega palca.

Radič je v nedeljo imel

dva shoda v Prekmurju,

dopoldne v Murski Soboti, popoldne v Dolnji Lendavi. Mož jo je tokrat pošteno izkupil. Pošteni in zavedni Prekmurci so ga izžvižgali in mu povzročili take preglavice, da je Radičev spremljevalec dr. Pernar, ki je podtajnik v notranjem ministrstvu, pozval orožništvo, ki je moralo na njegov ukaz z nasajenimi bajoneti razganjati ogorčeno prebival-

stvo. Na ta način so Prekmurci pač najbolje spoznali, kakšna je mirotvorna politika Stepana Radiča. Gotovo pa si bo tudi Radič v prihodnje dobro premislil, zahajati v Prekmurje uganjat politiko in z bajoneti razganjat pošteno prebivalstvo, ki hoče mir pred političnimi preroki.

Koliko resnejši in veličastnejši so

nastopi voditelja SDS Svetozarja Pribičevića,

ki z jedrnato besedo neizprosno žigosa današnje brezposelno vlado in sedanje obupno gospodarsko stanje. Povsod, kjer se pojavl, osvaja tisočera srca. Tak izredno mogočen uspeh je g. Pribičević imel tudi to nedeljo v Velikem Bečkereku. Na tisoče je bilo zborovalcev, med njimi tudi obilo radikalov, nadalje tamošnjih Nemcev, Madžarov in Slovkov. Vsi so z nepopisnim navdušenjem pritrjevali njegovemu govoru, polnem bridke resnice o nesposobnosti sedanje vlade radikalov in radičevcev. Pozval je davidovičevce, zemljoradnike, muslimane in poštene radikale, naj se skupno s samostojnimi demokrati strnejo v enotno fronto, da vržejo sedanji režim, pod katerim ljudstvo obupuje. Veličastnemu zboru SDS v Velikem Bečkereku je prisostvoval tudi narodni poslanec doktor P i v k o, ki je bil prisrčno pozdravljen.

V Narodni skupščini se zopet nič ne dela. En nad vse lep dogodek pa moramo beležiti: Ko se je minuli četrtek zvedelo, da so fašisti v Rimu zaprli voditelja naših rojakov v Italiji, poslanca dr. Wilfana,

je vsa Narodna skupščina enodušno obsodila fašistovska nasilja.

Govor narodnega poslanca dr. Žerjava,

ki je z globoko prepričevalnostjo pojasnil trpljenje naših rojakov onstran meje, je vzbudil največje vtise in so vsi poslanci brez razlike strank manifestirali za zaslužnjene brate s tolikim zanosom, da se je lahko ves svet prepričal o naši skupni ljubezni do odtrganih

Ivan Albrecht:

V objemu deroče groze

(Povest iz naših dni.)

(Dalje.)

III.

Ančka je delala pri Skalarjevih že tretji dan. Janezov dopust je mineval z neverjetno naglico in kakor nevidna pošast se je bližal dan odhoda.

Zjutraj, ko je Ančka prišla, je bila ob jokana.

«Kaj ti je?» je hotel vedeti Janez.

Dekle se je izmikalo odgovoru, nazadnje je pa le povedalo:

«Janez je moral danes noter in materi je spet hujše...»

Vse ostalo je razumel Skalarjev tudi brez besed. Prijel je mladenko za roko:

«Nikar ne obupaj, Ančka, saj bo še vse dobro! Samo da mine vojna, da se spet vrne —»

In kakor v omotici je začutila na ustnih njegov poljub.

Tedaj je stopil v sobo Skalar. Mlada dva sta odskočila narazen, toda njuna zmedenost ni ušla njegovemu očesu. Rekel ni nič, samo pokašljal je in spet odšel.

«Kaj bo zdaj?» se je zbala Ančka.

«Nič! Enkrat se mora izvedeti,» je menil Janez. Tesno pa je bilo obema in nobeden ni mogel najti prave besede, da bi razvedril drugega.

Čez nekaj časa se je oče Skalar vrnil.

«Janez, ali bi mi hotel pomagati v kozolcu prepehati vozove?»

«Rad,» je dejal sin in odšel z očetom.

Ančka, ki je ostala sama, je trepetala. Kakor angel se ji je zdela Francka, ki je priskakljala v sobo.

«Ančka, nauči še mene šivati,» je prosila tako otroško, da se je Pergačeva morala nasmehnuti. Potem sta čebljali o tem in onem, pa tudi o Pergačevem Janezu, kako se mu kaj godi pri vojaki.

«Oh, to so reveži naši fantje,» je končno vzdihnila mala in njen obraz je bil neprimerno resen za njeno starost.

Nekaj časa sta molčali obe, potem pa se je oglasilo kakor da se je vzdramila drobna ptička iz sanj:

«Na nebu zvezde sevajo,
na vasl fantje pevajo,
pojo glasno, pojo lepo,
pri srcu pa jim je hudo.»

Pela je Francka. Ančka se ni mogla pomagati in ji je pomagala pri naslednji kitici:

«Kaj bi ne bilo jim hudo,
kaj bi ne bilo jim težko,
od doma se poslavljajo,
na vojsko se odpravljajo —»

Janez, ki je pomagal očetu v kozolcu, je slišal dekliško petje in je — zaukal. Radost in bolečina sta mu iztisnili iz grla bolestno uporni vrisk.

Stari ga je kapasto pogledal:

«Kaj ti pa je danes, fant?»

«Nič,» se je zasmel Janez. «Vesel sem, ker sem še živ.»

In kakor da ne vidi očeta poleg sebe, je začel:

«Res, predolge so stezice,
pa še daljše so noči,
če ena dekle fanta ljubi,
ga prav težko zapusti —»

Pa je spet zaukal, da je kar zarezalo po vasi.

Skalar je poslušal, gledal in molčal. Ko je fant nehal peti, si je oče šele opomogel:

«Kaj ti pa je, ali si — pil?»

«O, saj pojem lahko brez pijače,» se je zasmel sin.

Oče je nato prijel brez ovinkov:

«Fant, Ančke ne moti, ti pravim, ker je poštena in bi ne bilo prav in ne dobro zate, da bi jo imel na vesti.»

«Saj je nič ne motim —»

«Če si Skalarjev, ne laži in ne taji, kar sem videl na lastne oči!»

«Prav! Nič ne lažem in nič ne tajim, samo povem vam, da bo Ančka moja, če se živ in zdrav vrnem domov.»

Sin je govoril s toliko odločnostjo, da je očeta zaskrbelo. Še enkrat je živo šla mimo njega lastna mladost. Bilo je že na tem, da ga premaga ginjenost, pa jo je le zadržal. In kakor nekoč oče njemu, je dejal zdaj sam svojemu sinu:

«Prav, nič ti ne branim. Naredi, kakor se ti zdi, samo to ti povem, da mladi Skalar z njo ne boš nikoli.»

Tedaj se je zgodilo, česar oče župan ne bi bil pričakoval. Janez se je visoko vzravnaval in odločno povedal:

«Nič za to! Dokler imam zdrave ude, me ni strah, če pa me pohabijo in uničijo, mi tudi Skalarjevo nič ne pomaga.»

In uporno je odšel proti hiši. Stopil je k Ančki:

vej našega naroda. Prvi učinek te složne manifestacije je bil, da so

fašisti izpustili dr. Wilfana,

češ, da so ga le «pomotoma» in «slučajno» aretirali.

DOPISI

VRHNIKA. Prihodnjo nedeljo 21. t. m. bo priredila Zveza kulturnih društev pri nas prvo predavanje. Predavati bo strokovni učitelj gospod Zupančič o ljubezni do bližnjega v luči sv. pisma. Predavanja g. Zupančiča so bila vedno prava senzacija, zato upamo, da bo tudi v nedeljo dvorana bivšega «Jantarja» polna do zadnjega kotička. Začetek točno ob 15. (3. uri popoldne). Agitirajte za veliko udeležbo, kajti če bo zanimanje, se bodo vršila predavanja redno vsako nedeljo. — Kr. org. SDS.

GORNJI LOGATEC. «Rapalski dan» nam je oblastvo prepovedalo iz razlogov javnega miru in reda. Čudna so pota Gospodova, še bolj čudna pa so pota naše zunanje in notranje politike! — Cvetlični dan za Jugoslovensko Matico se ni bogve kako obnesel. Kljub težki gospodarski krizi je bilo pričakovati večjega odziva. Vsekako bi pa lahko izostale marsikake sirove opombe napram požrtvovalnim nabiralcam! Tudi pri nas so še ljudje, ki ne morejo pozabiti laških makaronov. — Občinski odbor je na svoji zadnji seji sprejel proračun za prihodnje leto. Doklade ostanejo stare. V načrtu je, da občina prihodnjo pomlad popravi pokopališče in se loti popravila najpotrebnejših cest. Tudi gradnja ceste v Gorenjo vas pride na vrsto, čeprav jo zadržuje gradbena direkcija. Že prihodnje dni se razširi cestna razsvetljava v Gorenji vasi. — Zadnjo nedeljo se je pri nas ustanovila podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani. Začetek je bil storjen že s sadno razstavo. Le krepko naprej po začrtani poti! — Prihodnjo nedeljo 21. t. m. ob 3. popoldne predava v Sokolskem domu živinozdravnik Joso Čeh o prvi pomoči živini v sili. Ne zamudite!

JEŽICA. Dramski odsek Sokolskega društva na Ježici bo priredil 21. t. m. dve igri, in sicer dvodejanko «Valerija» in dvodejanski prizor iz domačega življenja «Kateri bo?» Začetek točno ob 8. uri. Pričakujemo polnoštevilno udeležbo vseh prijateljev Sokola, ki naj bo dokaz priznanja marljivim igralcem.

MOSTE PRI ŽIROVNICI. (Ivan Čop †) V petek dopoldne je umrl, zadet od kapi, v 57. letu starosti, tukajšnji posestnik in lesni industrijec g. Ivan Čop. Pokojnik je bil znan daleč naokrog kot poštenjak in kot izredno marljiv gospodarski delavec, ki je mnogo koristil tukajšnji okolici s svojimi dobrimi nasveti. Bil je eden prvih slovenskih trgovcev, ki so začeli v večjem obsegu izvažati les na inozemska tržišča. Največ po njegovi zaslugi se je zgradila sedanja deželna elektrarna v Žirovnici. Ravno tako sta se po njegovi zaslugi zgradili šoli na Breznici in Koroški Beli. Med vojno so pokojnega g. Čopa tudi politično preganjali. Najprej so ga internirali na Gradu v Ljubljani, potem v Gradcu in v Weizu, odkoder je moral na fronto kot navaden vojak, dasi je imel čin rezervnega nadporočnika. Vsestransko delavnemu možu, ki je bil vedno odločen naprednjak, bodi ohranjen blag spomin, preostalim pa naše iskreno sožalje!

GORJE PRI BLEDU. V nedeljo se je vršilo pri nas izredno važno zborovanje. Bil je ustanovni občni zbor Društva prevoznikov za gorjanski in blejski okoliš. Zborovanje, katero je vodil naš tovariš Anton Rekelj, je bilo polno obiskano, kar že dokazuje, kako potrebno je bilo tako društvo. V daljših besedah je jasno in razumljivo obrazložil pomen in naloge društva gosp. dr. Bohinjec, kateremu za njegov trud izrekamo svojo zahvalo. Društvo ima nalogo in namen, da združi v močno silo vse one ljudi v okolišu, ki so v svrhu preživljanja sebe in svoje družine prisiljeni prevzemati vožnjo lesa iz državnih gozdov, žag itd. Do sedaj so bili vozniki zelo izkoriščani in so komaj, komaj zaslužili za vsakdanji kruh. Pri tem pa so mnogo trpeli in delali od zgodnjega jutra do pozne noči. Društvo hoče ščititi koristi takih oseb, da jih lesni trgovci ne bodo mogli neusmiljeno izkoriščati. Upamo, da bodo

člani novoizvoljeni odbor z Antonom Rekljem na čelu vztrajno podpirali in da jim bodo pred očmi le koristili društva. Tako društvo je bilo že dolgo potrebno in sedaj ga imamo. Vsi se oklepimo društva! Lesna podjetja na društvo opozarjamo, da bodo sklepe in želje društva upoštevali! Tudi gorjanski in blejski voznik mora živeti in imeti za svoje težko delo neki najnižji zaslužek. Ne gre, da bi eni bogateli, drugi pa trpeli in stradali. Tako društvo bi bilo potrebno tudi drugod.

KANDIJA. Pri nas je pred Štemburjevo goštilno poštni nabiralnik. A kaj, ko je ta poštna skrinjica včasih nedostopna. Posebno ob sejnih je zagrajena z vozovi tako, da je nemogoče dajati pisma v poštno skrinjico. Prosimo dotične faktorje, da poskrbe, da bo vsakdo lahko oddajal pisma v skrinjico.

URŠNA SELA. Čitamo, da so bila v zadnjem času v raznih krajih Slovenije neurja z viharjem. Tudi nam vihar ni prizanesel. Malokatera streha je ostala cela. Kolikor se dá presoditi, je utrpel največjo škodo F. Erpe, kateremu je vihar prevrnil novi kozolec, krit z opeko. Vihar ni prizanesel niti župnišču, kateremu je močno pokvaril streho. — «Domovino» prejmemo včasih šele v torek. Radi bi vedeli, kaj je temu vzrok. Prosimo našo pošto za pojasnilo. — Kaj je z gospodarskim odsekom, ki je bil izvoljen že pred dvema letoma, a do danes že ni imel nobene seje?

LITIJA. Pred kratkim sem bil po dolgem času zopet enkrat v Litiji. Kakor sem videl, imajo tukaj klerikalci še vedno glavno besedo. Če pride tujec na obisk ali po opravkih v Litijo, se takoj znajdejo kakšni klerikalni nepridipravi, ki mu ne dajo miru, če vedo, da dotičnik ni njihov pristaš. Tako se je zgodilo tudi piscu teh vrst, katerega so pred hišo, kjer je bil na obisku, izživali na najnesramnejši način. Človek bi dejal, da danes takšnih divjaških navad ni več. No, pa, žal, še vedno obstojajo.

BREZJE PRI RAJHENBURGU. Tudi pri nas se gibljemo. Nedavno smo imeli občani sestanek, katerega se je udeležil tudi odposlanec iz Ljubljane. Njegov govor je hladil naše skeleče rane.

«Nič ne zameri, če bi bilo kaj narobe! Jaz ostanem pri tem, kar sem dejal, drugi pa naj počno, kar hočejo.»

Ančka je trepetala. Vedela je, da sta govorila Skalarjeva, — a kako sta govorila, je dovolj jasno povedal Janezov blede obraz. Niti besede ni mogla reči, le solze so jo polile in žgale po licih.

«Ne jokaj, dekle —»

«Nesrečen boš zaradi mene,» je zastokala Ančka.

Janez je zaškripal z zobmi.

«Ne Skalarjev grunt ne celo Zarečje me ne odvrne od tega, kar sem dejal!»

V sobo je stopila mati:

«Janez —»

Sin se ni ozrl.

Mati je ponovila klic. Bil je plah in proseč.

«Mati bi radi govorili s teboj,» je šepetala Ančka in skrivala obraz k šivanju.

Francka, ki ni mogla iz sobe, je gledala zdaj enega, zdaj drugega. Ker je videla jokati Ančko, se je še njej storilo inako, pa je zahtela.

«Kaj ti je?» se je zasmilila Janezu, ki je na Ančkino prošnjo le stopil proti materi. «Zakaj jokaš?»

«Saj Ančka tudi,» je preprosto odvrnila mala.

«Le tiho bodi,» jo je pogladil brat po laseh, «pa nič ne glej tega. Ti si še tako mlada in srečna, da ti ni treba jokati.»

Ko je govoril, se mu je poznalo na glasu, kako ga tare bolečina.

Skalarici ni bilo nič manj hudo nego sinu. Čutila je, da je izpolnjena njena zla slutnja. Sin ne misli več nanjo: materina slika se je morala umakniti drugi, bolj jasni in bolj sveži.

Mati bi bila prestala tudi to, ali bolečina je bila globlje: Zdaj, ko visi med življenjem in smrtjo, ko pojde tja, kjer ga vsak korak lahko zagrabi mrzla bela žena, zdaj se je sprl z očetom. Kakor oče in sin sta praznovala svidenje, ločila pa se bosta kot tujca, pa ne le tujca, ampak morda celo kot — sovražnika. In to v času, ko v obeh lahko živi misel, da se vidita zadnjič v življenju...

Kakor iz bridkih sanj je povzela Skalarica:

«Janez, sin moj, poslušaj, ko moraš vendar vedeti, da govori materina ljubezen s Teboj. Odloži, kar si se menil z Ančko. Saj ni treba, da prelomiš besedo, ako si jo dal, samo zdajle ne sili s tem v očeta —»

«V nikogar nisem silil —»

«Vem, da ne. Samo zdaj veš, kako je. Oče je nekaj videl in nekaj slišal —»

«Oče vidi samo denar,» je trpko vzdihnil Janez.

«Joj, Janez, otrok moj, kako se motiš! Da bi vedel, kako se je očetu mudilo, ko si pisal, na kak način bi ti lahko pripomogli do dopusta —»

«Saj mi je žal, da sem pisal,» je vztrajal Janez v svoji trmi.

Za Skalarico je bila vsaka njegova beseda oster meč. Komaj je goltala solze, tako jo je tiščala bolečina. Ker ni vedela prav nič več drugega, se poskušala še z najrahljšo nežnostjo:

«Janez, pogledj, sam si dejal, kako je s to boleznijo. Vidiš, saj veš, kako je s Pergačevko. Samo toliko bi počakal, da se pokaže, če bo Ančka zdrava. Ali ne bi bilo škoda tebe in nje, če bi morala drug poleg drugega hirati z edinim upanjem, da vaju reši smrt? ...»

Janeza je pretreslo.

«Mati —!»

«Saj veš, da ti še nikoli nisem želela nič slabega —»

Ko je zdajci Janez pogledal mater, si je moral priznati, da je laglje zreti na bojišču smrti v obraz nego doma v materino oko, ki je solzno od žalosti... Tak je bil Janez, Skalarjev tretji sin.

«Janez —?» je po dolgem premolku zaprosila mati.

Sin je tiho prikimal. Stopil je v sobo in pošepetal Ančki:

«Ne žaluj in ne razumi me narobe, če bom hladen pri slovesu. Zdajle ti še povem, da naju more ločiti samo smrt.»

Odtlej z Ančko nista več govorila. Janez se je vrnil na bojišče, ne da bi bil prišel k njej po slovo. Skalar je bil zadovoljen.

«Saj je le pameten fant,» je veselo priznal ženi.

«Sam Bog ga varuj in ohrani,» je vzdihnila Skalarica. Skrbelo jo je, če ne bo morda sinova razdvojenost vir novih bolečin. Kajti toliko je vedela, da je bila Janezova sprava z očetom tolažilno sredstvo zanjo, medtem ko je sinovo srce ostalo sebi in izvoljenki zvesto...

IV.

To so bili mučni dnevi, dnevi neprestanega strahu in groze. Po poljih so se trudile ženske, otroci in onemogli starci, medtem ko je cvet moči hiral tam daleč na bojiščih. Gosposka je dan na dan huje pritiskala, da bi izmozgala iz ljudi še tisto malo, kar so premogli. Enkrat je naznanjal oglas vojno poso-

Nasprotniki govori: «Kaj Vam pa bodo dali demokraciji?» Mi odgovarjamo: «Nam vsaj nič vzei ne bodo, dočim nas klerikalna politika samo guli in slepari!» Srboritežem svetujemo, naj kar mirujejo ker prišli bo čas, ko bodo odleteli iz občinskega gnezda. Bomo mi poskrbeli, da jim bodo do aprila 1927. toliko zrastle peruti. Povsod se svita, pa se je začelo tudi v našem kraju.

TRBOVLJE. Novi trboveljski župan g. Siter, ki je po poklicu uradnik bolniške blagajne v Zagorju, je zaprosil Osrednji urad v Zagrebu za brezplačni dopust, da bi mogel prevzeti županstvo. Osrednji urad, v katerem imajo socialisti glavno besedo, je prošnjo odklonil in g. Siter se mora sedaj odločiti, ali se odreče svoji službi ali pa županovanju.

LOŽE PRI RIMSKIH TOPLICAH. G. Matevž Deželak nam piše, da ni zahteval, naj bi namesto sedanjega gerenta g. dr. Roša prišel v okrajni zastop za gerenta njegov brat g. Janez Deželak.

ŠT. VID-GROBELNO. Gledališka prireditev z dne 7. t. m. se bo na občno željo ponovila v nedeljo 21. t. m. ob pol 16. uri. Čisti dobiček gre v prid revni šolski deci. Na svidenjel!

ZIBIKA. Ze-lansko leto smo mislili pisati o tem, česar danes ne moremo več zatajevati. Pri nas imamo ob času trgatve štiri stalne pobiralce, katerim naše dobrotljivo ljudstvo posebno letos, ko je bila vinska letina tako slaba, daruje, kolikor more, od svojih pridelkov. So namreč to naš g. župnik, organist, tinski mežnar in kapucin iz Celja. Pa za naše ljudi še gre, ker bero kolikor toliko zaslužijo, toda zakaj pride k pam kapucin iz Celja in prihaja k nam tudi šmarski kaplan g. M.? Med šmarskim kaplanom in kapucinom je razloček ta, da kapucin lepo ponižno prosi, šmarski kaplan pa kar odločno zahteva, češ, da bo že pokazal itd. Primera: lansko leto pri g. D. v Pustikah in letos pri g. C. v Škofiji. Mi samo povemo temu gospodu in njegovemu nosaču Coku, da nimata po naši fari ničesar iskati, sicer si bomo za naprej že znali pomagati. — Zibičan.

ŠT. JANŽ PRI ZIBIKI. Dne 13., 14. in 15. t. m. je bila prvič zopet služba božja, odkar je po-

gorela ta podružnična cerkev. Zdaj je čedno prenovljena. Zahvala gre tukajšnjemu posestniku in gostilničarju g. Tojniku za njegovo požrtvovalnost, nadeja vsem ostalim dobrotnikom, ki so pomagali z raznimi prispevki, in pa voznikom, ki so pomagali brezplačno skupaj voziti les in opeko. Ne smemo pozabiti tudi na tesarskega mojstra g. Stefana Povalija, ki je svoje delo dobro opravil. Zahvala vsem!

MURSKA SOBOTA. Naši slavnčari (poljski sezonski delavci) prihajajo domov od končanega poljskega dela. To leto so ne mogli iti prek na Madžarsko na delo, ar je Madžarska za to ne dala dozvole. Zato je moglo jezero in jezero naših ljudij iskat si delo na jugu naše države. Dosta jih je odišlo na državno imanje Belje, drugi zopet na privatna veleposestva. One delavce na Belju je kmalu dosegla edna velka nevolja: mesto njih je opravila poljsko delo letošnja povodenj, a njeno delo je bilo žalostno in kvarno tudi za naše delavce, ar so zgubili svoj zaslužek in krüh za zimo. Grozi njim na zimo lakota, ar na svojih goriških grüntih ne pripovajo telko, ka bi se mogla edna familija prehraniti. Z Belja so mogli oditi skoro, gda so ta prišli, šteri so nej meli telko sreče, ka so si delo indri poiskali. Na nešterne marofe na Belju pa je voda nej prišla, tam so tudi naši delavci ostali in opravili vse poljsko delo: košnjo, žetev zrnja in žetev kukurce. Na deli so ti bili šest mesecev. Posamezni delavec je zaslužo kak plačo osem metrov (stotov) pšenice I. klase in 800 Din pejnez. Nadalje njim je država davala stan in strošek in plačala za nje potne stroške. Drugi delavci pa so bili na privatnih veleposestvih, posebno v Bački. Tisti so dobili od veleposestva stan in strošek, polovico potnih stroškov in pa devet metrov (stotov) pšenice kak zaslužek, a nikše plače v pejnezih. Ti so té bili slabše plačani kak oni na državnem deli. Nešterni pa so hodili samo na žetev kukurce; ti so dobili poleg stana in stroška na mesec dva metra kukurce, a drugega nič. S tem zrnem pa kukurco, kak si jo slavnčar prislūži, prehrani sebe in svojo familijo preko zime. Če pomislimo, ka ide na delo sakšo leto nad 6000 ljudij, vidimo iz toga, kelko krūha manjka naše-

mi narodi. Do lani je od njih dosta odišlo na delo na Madžarsko. Zdaj je Madžarska to prepovedala in je treba vsa pazko meti na to, ka ti ljudje indri svoj zaslužek najdejo. Država more na to gledati tudi sedaj, gda se pogodba dela z Madžarsko. Dosegoti treba, ka tem ljudem Madžarska pali odpre granico.

KRIŽEVCI V PREKMURJU. Naše občinsko delo je zelo zanemarjeno, ker naš g. župan menda za to nima časa. Občinsko gospodarsko poslopje je že dva meseca napol razrušeno, tako da se vidi, kakor bi bilo razstreljeno še izza turških časov. Prosimo g. župana, naj se za zadevo malo pobriga in vendar že enkrat dá odstraniti tisto nesnago okoli občinske hiše. Potem naj poskrbi tudi za onih 22 posestnikov, da bodo plačali občinske dolgove.

IVANJKOVCI. V nedeljo 21. t. m. bo priredilo prostovoljno gasilno društvo svojo jesensko veselico z veseloigro v treh dejanjih «Sladkosti rodbinskega življenja». Sledita ples in prostabava. Pridite vsi, da podprete društvo. Čisti dobiček se bo uporabil za elektrifikacijo odra.

Obrtniški vestnik

o Tečaj za čevljarsko prirojevanje za mojstre v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani namerava prirediti po novem letu tečaj za čevljarsko prirojevanje za mojstre v Ljubljani pod vodstvom čevljarskega mojstra g. J. Steinmanna. Tečaj bo trajal vse delovne dni ob večernih urah, ki se bodo določile na dan otvoritve. Interesenti mojstri naj prijavijo svojo udeležbo najkasneje do 25. decembra t. l. v pisarni urada, Krekov trg št. 10/l.

Samo cele klavirje.

V neki trgovini z muzikalijami je bil nastavljen mlad učenec. Prva stranka, kateri je moral postreči, ga je vprašala, ali imajo morda kakšno klavirske komade.

Učenec: «Mi je prav žal, pri nas prodajamo samo cele klavirje...»

jilo, drugič je popisoval komisar pridelke, tretjič je prišel ukaz, da je treba dati najlepše govedo iz hleva. Vmes so romale po vaseh cele procesije sestradanih ljudi, ki so ponujali oblačila, zlatino, obutev in najrazličnejšo ropotijo v zameno za živila. Poleg tega se je tupatam pojavila na vasi vojaška patrolja, vzela in odpeljala, kar je dosegla, a mesto plačila je izstavljala nesrečnim prebivalcem potrdila, da dobe toliko in toliko pri tej in tej blagajni. Kdaj bodo to prejeli, je taka patrolja navadno pozabila povedati.

Da je bilo gorje popolnejše, so dannadan pljuskae na vas novice, da je padel ta, da je ob nogo oni, da spet drugega pogrešajo že leto dni in še več takih in enakih veselosti. Do skrajnosti potrite in izmučene so medlele žene med svojo nebogljeno deco in čakale, čakale... In zgodilo se je pač, da se je ta ali ona spozabila; vojak, ujetnik, včasih tudi čisto neznan pritepenec, ki ga vzame noč kot ga je noč prinesla, jo je premotil.

Skoro že ni bilo hiše v Zarečju, ki ne bi bila na ta ali drug način prizadeta, vendar mera grenkosti še ni bila zvrhana. Nevidna sila, ki je tisti čas trosila gorje po svetu, ji je prilila še najhujšega gorja: bolezni. Kakor muhe so cepali ljudje, mlado, staro, vse navprek. Danes še zdrav, je jutri legel, a čez teden dni so ga spremili — na pokopališče. Zategli vzdihljaji osivelega starca, ki je molil za pokojnega, so nadomeščali zvonjenje.

Devetnajst fantov in mož iz Zarečja je že prelilo svojo kri na bojnih poljanah, dvajseti pa je bil Pergačev Nace. Ko je to slišal, se je Skalar spet prestrašil:

«Da bi se le našemu Janezu kaj ne zgodilo...» (Dalje prih.)

Soteščan:

Črni mlinar

(Povest iz starih časov.)

(Konec.)

Verujoč njegovim besedam, sem odvezal nahrbtnik, odprl steklenico ter mu kanil na jezik nekaj kapljic svetle tekočine. Slastno se je obliznil in umirjen rekel:

«Tako, sedaj sem rešen... Pripravil sem si strupa za neozdravljivo rano... Že deluje... Zbogom, prijatelj!»

Začel je poredko dihati. Za slovo me je miho pogledal, na kar je mirno umrl...

Vročje solze so zalile mlinarjevo besedo. Moral se je odpočiti, poslušalec pa je premišljal, kako bi ga potolažil.

«Vi ga niste spravili ob življenje, ker niste vedeli, kaj se nahaja v steklenici,» ga je prepričeval. «Ne zadene vas najmanjša krivda, sam se je usmrtil.»

«Počasi, moja zgodba še ni končana,» je nadaljeval. «Najhujšega ti še nisem povedal. Ko smo se tistega večera utaborili v gozdiču in pospali v šotorih, se mi je Primož prikazal v spanju sredi mučnih sanj. «Prijatelj,» mi je rekel z bridkim glasom, «ne veš, koliko trpim in kako strahovito je trpljenje. Nephrenehoma tavam po puštinjah za ciljem, ki se svetlika v velikanski daljavi. Kadar ga najdem, ti pridem povedat; ko me boš kdaj videl pred seboj z roko, kažočo v daljavo, tedaj odloži delo in se pripravi na odhod. Do takrat me ne boš več videl, čutil pa boš prisotnost mojega duha v spomin na kazni, v katero sem obsojen...»

«Ali sem jaz kaj zagrešil?» sem ga vprašal.

«Nič,» je odgovoril v mojo tolažbo. «Ako bi bil počakal, bi mi bilo v eni uri ugasnilo življenje in trpljenje bi bilo prestano. Ker sem s pripravljenim strupom pospešil konec, moram zadostiti pravici, ki me po dolgih letih pokore povede v obljubljeno deželo.»

Kakor meglica v solnčnem jutru, tako je izginil mrtvi prijatelj. Mislim, da so bile sanje; ko pa sem drugo in tretjo noč zopet čutil njegovo bližino, tedaj sem verjel obljubi in čakal, kdaj mi naznani smrt. Nocoj se je to zgodilo.

«Morda je le domišljija,» je dvomil Jože prijatelju v razvedrilo. «Ne obupajte nad življenjem.»

«In vendar slutim, da se mi bliža konec. Tako nekam čudno mi je pri srcu kakor vselej, preden me zadene kaka nezgoda. Boš videl, nekaj se bo zgodilo.»

Mlinar se mi dal utolažiti. Odprl je okno, zakaj dušila ga je silovita tesnost, katero je hotel razširiti s svežim jutranjim zrakom.

Danica je bledela nad vzhodnimi gorami, ko je Jože odhajal domov proti Selinjam. Ljudje so večinoma še spali, le ded Bavdek je sedel pred hišo in klepal koso. Pogostoma je zadržal klavir, zakaj jasno se mu je dozdevalo, da čuje petelinovo petje z vrha Strmega hriba.

Iznenadil ga je mladenič, ki se je, prišedši po vasi, ustavil ob zgovornem starcu. Najprej ga je rahlo okaral zaradi vasovanja, na kar je obrnil pogovor na usodnega petelina.

«Že več noči ga čujem,» mu je Bavdek važno razodel. «Tam gori nad pečinami mora

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

PRIROJENA IN PRIDOBljena MLEČNOST.

Danes skušamo mlečnost naših krav dvigati s tem, da odbiramo za pleme telice od najboljših naših krav. Dobra mlečnost je namreč podedljiva in prehaja od krave na potomstvo. Telica od dobre molznice je navadno tudi kot krava dobra molznica. Zato polagamo danes na odbiranje živali tako veliko važnost. Splošno se danes poudarja, da je v skrbnem odbiranju iskati glavno pomoč za izboljšanje mlečnosti, kakor da bi bila prirojena, oziroma podedovana ta lastnost edino merodajna za napredek kravje mlečnosti.

Kakor je to naziranje pravilno, je vendarle enostransko in ne odgovarja povsem zakonom narave. Ako bi se prenašala edino tista mlečnost, ki je živalim prirojena, potem bi danes sploh ne bilo tako visoke mlečnosti, kakor jo opazujemo pri dobrih molznicah, ampak bi se vsa mlečnost gibala v prvotnih mejah. Jasno je tedaj, da se boljša mlečnost tudi v življenju pridobiva, oziroma proizvaja. Le tako je mogoče, da imamo krave s tako visoko mlečnostjo. Kakor je in ostane naša naloga, da odbiramo od najboljših krav telice za pleme, tako je tudi naša naloga, da skušamo to lastnost izpopolniti. Dosegli jo bomo na ta način, kakor so jo dosegli po drugih krajih, in sicer s cepljenjem molzne živine z dobrimi plemenjaki, ki izvirajo od dobrih molznic in ki kažejo že po svoji vnanosti te lastnosti, drugič s dobrim krmljenjem in oskrbovanjem in tretjič s skrbno molžo. Mi ne moremo vpeljati iz tujih krajev dobrih molznic, ker so predrage in preveč razvajene. Navezani smo, da pripravimo našo domačo živino do večje mlečnosti. To bomo dosegli, če se bomo držali prislovice, da je mlečnost sad vaje in klaje. Največ bomo na ta način dosegli. Poleg dobrih «mlečnih» plemenjakov je treba točne in «mlečne» (mlekovorne) klaje in najskrbnejše molže od prvega početka naprej. Po

naših hlevih bomo lahko dosti več namolžli, ako bomo izboljšali vse krmljenje. Cele pokrajine so na ta način dvignile količino mleka. Zato lahko trdim, da se je z dobrim krmljenjem povsod največ doseglo in da se bo na ta način tudi pri nas največ doseglo. Saj so naše krave navsezadnje živi stroji, ki predelujejo krmo v mleko. Če ni dosti dobre krme, tudi mleka ne more biti. Tako nas uči praksa leto za letom, posebno ob prehodu na zeleno krmo in jeseni na suho. Izboljšajmo krmljenje in dvignila se bo mlečnost!

Mlečnost je pa tudi sad vaje. Vime je razvoja zmožno že pri telicah in pozneje. Z dobro in skrbno molžo je treba vplivati, da dvignemo delavnost in razvoj vimena. Storimo torej vse, kar treba, da pridobivajo naše molzne živali na večji mlečnosti, ki je in ostane ne samo lastnost pasme in posameznih živali, ampak tudi sad vaje in klaje.

MOLŽA V ZIMSKEM ČASU.

V načelu ni nobene razlike med zimsko in letno molžo, vendar obstoje okolnosti, na katere je treba opozarjati, da pridemo tudi v tem pogledu naprej. Glede molže velja pri nas to pomotno naziranje, da se ima vime z molžo izprazniti, kar se je mleka od ene do druge molže nabralo v vimenu. Ta misel pa ne drži, kajti največ mleka se izločuje iz mlečnih žlez ravno med molžo, ko vime obdelujemo. Ravno tako je pa tudi znano, da se vime toliko bolj razvija, čim bolj ga obdelujemo z molžo in čim večkrat ga pomolžemo. Pri telicah-prvesnicah se zaradi tega priporoča tudi petkratna molža na dan.

Zato je pa treba, da posvetimo temu delu vso pozornost, zlasti sedaj v zimskem času, ko nas druga dela ne motijo. Molžo je treba na najskrbnejši način izvajati. Važno je, da smo tudi pri zimski molži, kakor sploh pri vsem ravnanju z mlekem, do vseh malenkosti snažni in čisti. Vime moramo skrbno obrisati, po naših hlevih in pri naših stajah pa tudi umiti in potem dobro in do suhega obrisati. Za umivanje je rabiti postano vodo, ne mrzlo in tudi ne gorko, ampak vodo, ki je stala čez noč v hlevu, da se je navzela

hlevske toplote. Premrzla voda je škodljiva. Drugič je pa gledati na to, da vladata pri molži red in točnost. Točno ob določenem času moramo k molži, ravno tako kakor je ta točnost potrebna tudi za pokladanje. Potrebno je dalje, da molžemo zjutraj in opoldne pred krmljenjem, zvečer pa po krmljenju. Med pokladanjem naj ima žival mir in naj se ne moti z molžo. Tudi kidati ne smemo med molžo ali pa tik pred molžo, da se zrak ne osmradi. Mleko je zelo občutljivo in se rado navzame slabega duha in nesnage, ki plava v zraku.

Zelo važno je tudi, da mleko pomolžemo do čistega, t. j. do zadnje kaplje. Prav v tako skrbni in čisti molži je zazreti glavni pogoj, da dvignemo delavnost vimena in ga usposobimo za večjo mlečnost. Temeljita molža in močno krmljenje bosta največ pripomogla k bogatejši molži. Pozabit pa tudi ne smemo, da je treba mlečnost pospeševati tudi na ta način, da odmerjamo kravam potrebno močno krmo po njih mlečnosti. Tako krmljenje močno pripomore, da nam živali več molžejo. Dokler je železo vroče, ga je treba kovati. In tako se priporoča, da dajemo mladim kravam najbolj močno krmo. Takrat je vime najbolj delovno, najbolj molžno in najbolj hvaležno za priboljške v krmi.

Za vso to pažnjo in skrb je zimski čas najbolj pripraven, zato jo našim živinorejcem priporočamo in polagamo na srce.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Cene so v zadnjem času malo valovale in so na svetovnih tržiščih napram našemu zadnjemu poročilu malo popustile. Na novosadski blagovni borzi so bile zadnje dni naslednje cene: pšenica 282-50 do 287-50 Din, oves 155 Din, turščica, umetno sušena 152-50 Din, stara 173 Din, nova, časovno suha 135, moka «0» 455 Din za 100 kg.

ŽIVINA. V zadnjem času cene ne pokazujejo znatnejših sprememb.

nekje sedeti, kjer pripravlja gnezdo za zmajevo zalego ...»

«Ubiti ga moramo,» se je mladenič razkoračil. «Obkolimo hrib in prodirajmo navzgor po pobočju. Na ta način ga bomo zajeli.»

«Kdo vé, odkod ga je zaneslo v naše kraje? V naši okolici ni tako starega petelina. Lahko prileti tudi iz tretje dežele in obstane na nedostopnem kraju. Še bomo vplili gorje, kakor so naši predniki pred davnimi leti.»

«To se ne sme več zgoditi. Danes se ne bojimo vsake senče, pred katero so nekdanji trepetali.»

«Hrib je ponekod nedostopen človeškim korakom. Kdo naj prepleza pečino, kamor si ne upa niti zverina? Nihče se ne bo podajal v smrtno nevarnost.»

«Ukrenite, kakor veste, da je prav. Marsikaj modrega ste že svetovali.»

«Teško je nositi odgovornost. Preden kaj ukrenemo, se moramo skupno posvetovati.»

«Glejino, da ne bo prepozno ...»

Novica o čudnem petelinu na Strmem griču je zbegala bližnjo in daljno okolico. Zbrali so se možje in dorasli mladeniči: oboroženi so tesno drug ob drugem obkročili hrib in lezli počasi navzgor. Izogniti so se morali mnogim nedostopnim krajem, čemur so pripisovali svoje neuspehe vzlic poldnevemu iskanju. Trudni so se zvečer vrnili s hriba; vzlic temu so nekateri čuli vso noč in poslušali, kdaj se bo petelin zopet oglasil.

Več noči so imeli okoličani mir pred petjem, napovedujočim strah in grozo. Ptič se je moral skriti v kako duplino, ali stisniti k deblu košatega drevesa. Ko je pozabil preganjanje, je prišel iz skrivališča in zapel zahvalno pesem.

Tisti večer, ko je vnovič zadonelo petelinovo petje, sta sedela Jože in Črni mlinar na klopici pred mlinom. Bajno je žuborel potoček in šumelo drevje, le rezko skovikanje sov je motilo pravilčno tišino.

«Poslušaj, kako mi pojejo mrtvaško pesem,» je mlinar žalostno omenil. «Odkar so pojenjali strahovi, me bega ta nadloga v znamenju za prestano grozo. O, da bi bil skoro rešen!»

«Sove vendar ne vedo, kdaj bo kdo umrl,» mu je tovariš ugovarjal. «Kar pripovedujejo, so navadne bajke. Po gozdih vedno skovikajo in tam ni človeških bivališč.»

«Pridejo pa tudi blizu hiše, iz katere čutijo mrtvaški duh. Pred smrtjo moje matere je priletela sova ob polnoči na okno ob njeni postelji. — Po mene je prišla, je vzdihnila mati, na kar smo otroci zagnali glasen jok. Priskovikala je tudi drugo in tretjo noč; ravno ob tednu pa smo izgubili najdražje, kar smo imeli na svetu, zlato mamico ...»

Mladenič mu ni hotel več ugovarjati. Oba sta molčala nekaj časa, premišljajoč, o čem bi zopet začela pogovor. Kar je visoko gori v hribu zopet petelin zapel trikrat zaporedoma, kot da je hotel zbuditi spečo okolico.

«Ali si ga slišal?» se je prestrašil mlinar. «Že zopet oznanja nesrečo ...»

«Ne verjamem, da bo res izlegel zmaja.»

«Fant, ne bodi neveren. Poslušaj, kaj pripovedujejo izkušeni možje. Kadar dopolni petelin dvanajsto leto, tedaj vzleti na nedostopen kraj. Tukaj znese jajce ter ga izvali. Škorpionu podobna žival se razyije v strahovitega zmaja. Zoper njega se dvigajo vse naravne sile: grom, nevihte, strela in viharji, ki ne odnehajo, dokler ga ne ugonobijo. Zato so taki kraji vedno v nevarnosti.»

«Potem pa izsledimo njegovo gnezdo. Ne odnehamo, čeprav se nam zadnjic ni posrečilo.»

«Potihoma ga moramo zalesti. Potrebujemo spretnega in požrtvovalnega moža, ki je pripravljen nekaj žrtvovati. Nekdo se bo moral odločiti ...»

Mož se je zamislil in postal redkobeseden. Fant ga ni maral motiti v njegovi resnosti. poslovil se je in odšel. Ostavil ga je za vedno v življenju.

Takoj po njegovem odhodu je mlinar vrgel čez ramo puško in lovsko torbo ter se je napotil proti Strmemu griču. Sam se je hotel žrtvovati in koristiti sosedom, preden umrje, s tem, da prepreči napovedano gorje. Tako se bo ovekovečil v spominu hvaležne okolice in daljnih potomcev.

V jasni mesečini poletnega jutra je dospel pod Strmo pobočje. Visoko gori nad pečino je zapel petelin s čilim glasom kakor še nikoli poprej. Izdal mu je svoje bivališče. Mož se je vzpel po razdrapani drči, uverjen, da pride neopažen do cilja. Ves premočen je prilezel pod Strmo pečino na sredi hriba. Tu se je oddahnil, zakaj pomisliti je bilo treba, kako bo naskočil plen. Spet je zadonelo petelinovo petje z vrha pečine od tam, kjer stoji nekaj visokih dreves. Prav tam gori mora imeti ptič svoje gnezdo.

Ni mu kazalo drugega kakor preplezati pečino, zakaj nobene krajše in varnejše poti ni bilo do vrha. Ni se ustrašil robotih skal in napornega plezanja; pogumno se jih je oprijemal in lezel navzgor. Večkrat mu je izpoddrsnilo, a vselej se je pravočasno ujel, da ni padel v globino.

Kratke vesti

— Vrednost denarja. Dne 16. t. m. se je dobilo na zagrebški borzi v devizah: 100 avstrijskih šil링ov za 797-92 do 800-92 Din, 100 nemških mark za 1345-89 do 1348-89 Din, 1000 madžarskih kron za preko 79 par, 100 italijanskih lir za 231-75 do 233-75 Din, 1 dolar za 56-53 do 56-73 Din, 100 češkoslovaških kron za 167-69 do 168-50 Din.

„EDINOST“

VESTNIK ZVEZE DEMOKRATSKE
MLADINE V LJUBLJANI

Tržišč. Naša organizacija «Edinost» je priredila do sedaj že tri predavanja Zveze kulturnih društev s prav lepim uspehom. Prvo predavanje o preganjanju in zatiranju Slovencev v Italiji je imel br. Rudolf Šimnovec iz Ljubljane. Posebno dobro sta bili obiskovani drugi dve predavanji g. dr. Grčarja, ki nam je v lepo izbranih besedah opisal povratek slovenskih legionarjev preko daljnega vzhoda. Orisal nam je težave in različne zapreke, katere so morali premagati na poti v domovino. Posebno so nas zanimala slike iz ondolnih krajev, katere nam je g. predavatelj dal na razpolago. Naša «Edinost» bo priredila skupno s sekcijo Pristava svoj prvi zabavni večer v Sokolskem domu pri pogrnenih mizah, kakor smo že v eni izmed prejšnjih števil «Domovine» na kratko poročali. Na sporedu je pozdravni govor (govori br. Šimnovec iz Ljubljane), potem burka v dveh dejanjih, šaljiva pošta, ples itd. Pri celi prireditvi bo sviral polnoštevni tamburaški zbor «Edinosti» iz Kranja. Ker je to prva prireditev naše tržiške organizacije in ker je zveza z vlaki iz vseh strani zelo ugodna, vabimo vse prijatelje napredne mladine v nedeljo v Tržišč.

Sredstvo za okrepitev.

Prodajalec: «Po uporabi tega okrepčevalnega zdravila boste tako močni, da se boste samega sebe bali...»

Preplezal je najnevarnejši del pečine. Še nekolikokrat se bo pognal in mučna pot bo končana. V tretjič se je oglašil petelin kakor takrat, ko je Peter zatajil Rešenika. Z obema rokama se je oklenil skale, štrleče prav pod vrhom griča. Zamajala se je in zahreščala ter zdrknila z mlinarjem v prepad.

Ob obzidju podružnice na Selinju čepi siromašna mežnarija, ki jo popravlja občina, a je cerkvena last. V njej je prebival starček Strahota, mežnar, grobar in paznik pokopališča okrog cerkve. Mož je bil poln pripovedk, vzbujajočih strah in grozo. Popolnoma domačega se je čutil med duhovi, vedno je pravil, kako ga obiskujejo ter mu odkrivajo prihodnost.

Tisto jutro, ko je Jože odhajal iz mlina, je sedel na klopici pred kočo, polglasno govoril. Pogovarjal se je z duhovi, katere je odpravil v neskončnost, preden bo zazvonil jutranji «Ave». V zvonjenju je bil zjutraj vedno prvi ter se ni dal od nikogar prekositi.

«No, striček, kaj je novega?» ga je nagovoril. «Zastonj nista pokoncu tako zgodaj!»

«Eh, pravim, pravim, nič dobrega ne bo, nič dobrega,» mu je odvrnil otožno kakor vselej, preden je kaj posebnega povedal. «Smrt bo zopet, smrt — zvonil bom in kopal jamo...»

«Ali ste imeli že zopet take sanje?»

«Tisto pa ne, pravim. V resnici sem ga slišal, kako je potrkal na okno, rekel mi je, naj namažem zvonove in pripravim grob. Pa prostoren naj bo in lepo moram zvoniti,» me je prosil — pravim, tako sva govorila.»

«S kom ste govorili?»

PROSVETA

Nov ročni zemljevid ljubljanske in mariborske oblasti in obmejnega slovenskega ozemlja v merilu 1 : 65.000 (risal Slavoj Dimnik; tisk in litografija Mariborske tiskarne) je izšel te dni v založbi društva Učiteljski dom v Mariboru. Zemljevid nam prikazuje celotno slovensko ozemlje v osmerobarvni plastični osenjava, je prvi na ta način izvršen ročni zemljevid naše slovenske domovine, brezdvomno najboljši zemljevid te vrste in je lepo uspelo delo priznanega slovenskega kartografa in tehničnega izvršitelja domačega podjetja. Ta zemljevid je prepotraben ne samo kot učni pripomoček za pouk domoznastva na vseh šolah, ampak tudi vsakemu Slovencu, da se seznani s svojo domovino. Zemljevid obsega ozemlje na zapadu od Tilmonta do skrajne vzhodne točke Medjimurja, na severu od št. Gotarda do najjužnejše točke otoka Krka ter ima označeno poleg pravilne državne meje in oblastnih meja tudi slovensko narodnostno mejo izven okrilja naše kraljevine, kar je na tej karti prvič zaznamovano in zelo poučno. Zemljevid se dobi v vseh knjigarnah in stane v podrobni prodaji 8 Din komad.

«Prerod», glasnik za preporod in naravno povzdigo naroda. Izšla je 11. številka z obsežno vsebino. Celoletna naročnina 25 Din. Uredništvo in uprava: Poljanski nasip št. 10 v Ljubljani.

List za naše male. «Mladi junak» je list, ki propagira treznostno idejo med mladino in je povsem nestranski. Pisan je v lahkem, zabavnem slogu in pristnem otroškem duhu. Z dokazi in primerami iz zgodovine, z vzgledi, ki so prepletene z njimi vse njegove raznovrstne povestice, pravljice, bajke, pesmiče itd., hoče pobudno in blagodejno vplivati na naše male. Starši, ako želite, da ne zalde Vaša deca na stranska pota, ako hočete, da postane močna, zdrava in odporn napram vsem pogubnim strastem, ki jih povzroča alkohol, preskrbite li štiva, ki jo bo vzgajalo v duhu treznosti in npravnega življenja. Tako štivo dobite, ako naročite deci «Mladega junaka». List izhaja redno vsakega prvega v mesecu, je opremljen z lepimi barvanimi sličicami in stane samo 10 dinarjev. Naroča se (pisмено ali ustno) pri upravi: Poljanski nasip 10 v Ljubljani. Priporočamo ga najtopleje.

«Duh se mi je prikazal. Nekdo se bo napotil v neskončnost.»

«Kdo? Ste ga li poznali po glasu?»

«O tem še ne smem govoriti. Vidiš ga, tamle ob zidu sloni — sedaj se mi bliža. Pogledaj, kako mi je sedel na ramo. Tukaj ne bo vse v redu, pravim...»

«Morda ne pomenijo vselej take prikazni?»

«Kdo pravi, da ne? Kaj sem vam pravil lani, preden se je ponesrečil zidar Nande? O polnoči — pravim — me je poklical, naj pripravim lopato in namažem zvon. Čez dva dni je padel z zidu ter se ubil. In takrat, ko se je v gozdu obesil tisti potepuh? Ali vam nisem povedal, kako sva govorila? — Grob mi boš izkopal tam za zidom, kjer ni blagoslovljena zemlja,» mi je rekel. «Zvonil pa ne boš, ker sem črn — pogledaj, kako sem črn...» — Pogledal sem ga in pravim, ves je bil črn kakor oglje.»

Neverno skomigovaje z rameni je odšel mladenci proti domu. Na vasi je srečal starko Magdaleno; ustavila ga je ter mu strahoma prerokovala, kaj se bo zgodilo. — «Lovrinov Pazelj je vso noč tulil,» se je plašila. «Lani je ravno tako cvilil, več noči zaporedoma se ni mogel umiriti. Ugibali smo eno in drugo stvar, a nihče ni pogodil, da bo umrla Florinka, najmočnejša med sosedi. Tudi nocoj bo nekaj pomenilo.»

Tisti dan je potekel na Selinju pod vtisi «spominov», ki so jih vaščani čuli ponoči. Vsak je vedel kaj posebnega povedati, iz česar so sklepali, da jim usoda pripravlja nov udarec. Popoldne je vaški pastir raznesel novico, da je našel mlin zaklenjen, zato ni mogel oddati žita ter ga je pripeljal nazaj.

Prekmursko pismo

Ar so ta glavna dela na poli skončana, mammo več časa, ka premišlavemo o politiki. Potrebno je to zatogavolo, ka znamo, kak se mammo v bodouče ravnati. Politika je strašna reč, tak si dosta ludi misli. Edni pravijo, ka se za politiko neščejo brigati, ar jim to nikših haskov ne nosi. To je istina. Što se v politiko meša in je pošteni, temi politika gvušno haska ne nosi. Ali naj si bo tak ali tak, vsakši pameten in reden človik se more za politiko brigati. Mi pravimo, ka se tisti, šteri se v politiko meša, briga za to, ka naj se država tak urejvle, kakšo je njegovo mišljenje.

Naša država je edna demokratična država. To se pravi, ka pri nas ne vlada ne Pašič ne Radič in drugi voditelje strank. Pri nas vlada ljudstvo. Kakša naj bo država, ali dobra ali slaba, o tem odlouči ljudstvo. Ar se naše ljudstvo s cele države nemre v Belgradi vkuper zbrati na eden güleš, ar bi tam tudi telko mesta ne bilo, si ljudstvo voli svoje zastopnike, šteri grejo v Beograd in tam naj tak delajo, kak ljudstvo želi. Tou so našega ljudstva poslanci.

V državi mi mammo kmete, delavce, uradnike, trgovec in ešče druge stanove, šteri vsi ščejo v državi svojo rejč imeti. Na takši način mi mammo svoje partaje. Edna partaja pravi, ka je včista kmečka, druga pa pravi, ka je včista delavska. Če premišlövemo, štera partaja je zaj več vredna, ali kmečka ali delavska, te pač moremo reči, ka ne edna ne druga. Stranka, štera samo eden stan zagovarja, more s drugimi stanovi v prepri pritii, in to je za nobenega ne dobro. Najbogša za naše prilike je stranka, pri šterej so vsi stanovi poleg. Vsakša stranka pa more v prvj vrsti gledati za tiste svoje pristaje, šteri imajo večino. Tak je pri demokratskoj stranki. Naša Samostojna demokratska stranka je v celoj državi dobila više dvesto jezer votumov, in to večina kmečkih votumov. Neštetni nasprotniki pravijo, ka je demokratska stranka gosposka. Seveda, med ljudstvom je dosta takših, šteri to včasi vervlejo. Što pameti v glavii

Isto je trdila Slakova Jera, ki je šla po moko, pa se je morala vrniti.

Ugibanje in premišljevanje, kam je mlinar tako nenadoma zginil, je bilo neprimerno. Nekateri so ga poslali po nujnih opravkih, drugi pa so slutili nesrečo. Med temi je bil tudi Krokarev Jože, ki ga je poznal bolje nego drugi sosede. Vso noč ga je iskal s svetiljko, pomagali so mu tudi drugi, fantje in mošje. Vrgli so se na potok in preiskali njegove bregove, toda ničesar niso mogli izslediti.

Naveličani brezuspešnega iskanja so se odpravili iz doline. Začuli so tanko lajanje, odmevajoče iz prepada pod Strmo pečino. Sprva mu niso priznali nobene važnosti, ker pa le ni ponehalo, so si namigavali, da mora nekaj pomeniti. Zbralo se je nekaj pogumnih fantov, ki so z Jožetom odhiteli v smeri, od koder so prihajali glasovi.

Blizu kotline, ki tvori prepad pod pečino, jim je priteknel nasproti Lovrinov Pazelj. Dobrikal se jim je, kakor bi jim hotel nekaj povedati, na kar je cvileč odhitel nazaj po stezi med grmovjem. Sledili so mu z naglimi koraki navzdol v kotlino. Pes je neprestano obkakoval kamenito grobljo, na nji je ležalo razbito moško truplo. Spoznali so Črnega mlinarja, edini v mnenju, da je padel s pečine v globino. Položili so ga na pripravljeno nosilnico ter ga odnesli v mrtvašnico na Selinje. Ob mrliču so se zbrali domala vsi vaščani, ki so ga, solzeč se, pomilovali. Jože jim je povedal njegovo zgodbo.

Nekaj dni po tem dogodku so grajski lovci ustrelili na Strmem hribu divjega petelina. Zaradi njega je vraževerni mlinar izgubil življenje...

ma, pa etak računa: Mi v državi mam kakših 5 vekših strank in več malih. Tega nišče nemre tajiti, ka bi pri nobeni stranki gospode poleg ne bilo. Tou je ednok nemogouče. Vsakša stranka ma gospode poleg. Največ gospode ma radikalaska in radičovska, ar sta ti dve najveksi. Dosta je gospode pri klerikalnoj stranki.

Premislite, ali so tisti fiškališi iz Zagreba, šteri so po Prekmurji za Radičovo stranko agitrali, ne gospoda. Istina je, ka pri Radičovi stranki ma gospoda prvo rejč. Radičova stranka istinski par kmetov za poslanca ma. Ali od kmetov je ona ne najpametnejših vzela, nego samo takše, šteri morejo tak plesati, kak si gospoda iz Zagreba fūčka. Radičovi kmetški poslanci so vesel, ka dnevniče dobijo, za druge stvari pa se ne brigajo, ar se ne znajo. Što Zagreb pozna, tisti zna, ka je to edno veliko mesto. V Zagrebi pa je skoro vsa gospoda pri Radičovi stranki. Mislite prijatelje, ka ta gospoda srce ma za naše prekmurske nevole? Ta gospoda pač nezna, kakša je naša gorička zemlja. Ona tudi namena nema našim siromakom pomagati. Vi boste mogouče pitali: Zakaj pa so ti k nom prišli? Oni so za to k nam prišli, ka s pomočjo naših votumov oblastvo v roke dobijo. Z rednim delom so si našega zavtupanja ne mogli dobiti. Obečavali so nam republiko brezi porcije, brezi soldakov. Naše sirmaško lūdstvo zavolo duge vojne vžmatrano, raztrgano in boso je mislilo, ka so to apostolje blaženosti na zemlji. Cele vernice so od prvoga do slednjega lūčile kroglice v Radičovo škrinjico. Dvakrat so to napravile. Ka bo tretji pout, to ne vemo. Ali vsi ti naši prijatelje po lejpih rejčih zapelani pač gnesden morejo spreviditi, ka jim je Radičova stranka, štera je na vladi, nikaj dobroga ne prinesla. Zato pravim vsem razmetim prijateljem v Prekmurji: «Idite med lūdstvo, povejte njemi, kak je z Radičovo stranko. Povejte našemi lūdstvi, naj se ono vkūper zdrūži na redno politično pout. Ar samo po rednoj političnoj pouti bomo mi do naših pravic prišli.»

Vsakši, šteri je pošteni, pa to zmoto našega delovnega prekmurskega lūdstva vidi, se more jokati, ar lūdstvo v svoji temi svoje nevole povekšavle.

Istina je tudi, ka je pri demokratskoj stranki dosta uradnikov. Vekši tao pa jih je pri drugih strankah. Uradniki, šteri so pri našoj stranki, so većinoma sinovje sirmaških kmečkih starišov, šteri so v kmečkih nevolaj gor zrasli. Tisti uradniki, šteri večkrat med Vas pridejo, tega ne delajo zavolo tega, ka bi si med Vami bogastvo iskali. Uradnik ma svojo plačo, od štere on more živet, pa druga nemre nika zaslužiti. Če on v prostem časi med nas pride in nam je s svojim tanačom na pamouč, smo njemi samo hvalo d: žni. Uradniki so sikdar bili in sikdar bodo. Če mi takše mam, šteri se za nas brigajo, je to samo naša sreča.

Prijatelje, kda ste Vi za madžarske vlade vidli, ki bi se eden viši uradnik z lūdstvom tak lejpo pogovarjao kak gnesden? Vsakši izmed nas more reči, ka nikdar. Odkrito moremo reči, ka so v Prekmurji dosegamav tisti uradniki, šteri so pri demokratskoj stranki bili, ešče najbogši bili. Mi ešče v Prekmurji dosta slabih uradnikov mam. Naši uradniki morejo ednok to znati, ka so oni za našo volo gor postavljeni. Mi vsi pa moremo tudi to znati, ka so tisti uradniki, šteri so naši prijatelje, sinovje naše krvi in mi se moremo sigdar za nje postaviti. Če oni naše pravice branijo, te moremo mi tudi njim v njihovih nevolaj na pomouč biti. Če bomo vsi vkūper složno delali, te si gvūšno naš žitek zбоgšamo.

Zaj pa poglednimo našo demokratsko stranko, kak je ona med našim lūdstvom agitrala. Pitajte vse njene nasprotnike, če je ona gda kaj takšega obečavala, ka nemre spuniti. Ne je obečavala ne republiko ne toga, ka soldake vkraj spravi, ar države brezi soldakov nega na sveti. Ne je obečavala, ka porcije vkraj spravi, ar tudi države brezi porcije na svejti nega.

Zaj pa še si mi edno odkrito rejč povejmo. Kam smo šli mi Prekmurci v naših nevolaj?

Vsikdar, gda smo kakšno nevoło meli, smo šli k demokratski stranki. Če nam je nišče ne pomagao, nam je naša demokratska stranka. Demokratska stranka 'e vsakšemi pomagala in je ne pitala, kam je lūčō svojo kroglico. Njej smo hvalo dužni. Zato pa se tudi gnes njene organizacije po Prekmurji širijo. V vsakšo vesnico more priti organizacija demokratske stranke. Kda bomo ednok vsi organizirani v demokratskoj stranki, te se de naš žitek pobogšao.

Glavna briga demokratske stranke je skrbeti za verski mir med lūdstvom in delati na to, ka se virstveni stalež našega lūdstva pobogša. Ci papinec, či evangeličanec, vsakši ma pravico do poštenega žitka.

Zato, prijatelje, stopte vkūp, delajte na to, ka pride vso našo lūdstvo na pravo pout in nobena sila na sveti jemi nemre škode napraviti.

Prekmurski demokrat

DOMAČE NOVOSTI

* **Klic od Drave.** Pišejo nam: Prebivalstvo ob Dravi, zlasti v njenem toku od Ptujja naprej proti Čakovcu, je v stalni nevarnosti, da Drava ob priliki večjih poplav odnese cele komplekse rodovitne zemlje. Svojtčas, v letu 1906., je dala Avstrija napraviti zlasti pri Pušencih blizu Ormoža in naprej dobre regulacijske naprave s pomočjo tamošnjega prebivalstva. Ker so se mestoma te naprave od hudobnih ljudi, zlasti pri Pušencih, namenoma poškedovale, je Drava začela prodirati skozi regulacijske naprave in obstoja vedno večja nevarnost za zemljišča na levem bregu Drave. Že od tedaj je naprava, ki je dolga okoli 2 km, v dolžini kakih 30 m pri Pušencih od Drave prodrta. Regulacijska dela v tem odseku Drave so izročena hidrotehniškemu oddelku v Varaždinu, ki pa se neprestano izgovarja, da nima na razpolago potrebnih kreditov in se pokvarjene regulacijske naprave ne popravljajo, zaradi česar postaja nevarnost vedno večja. Zal, je pa reanica ta, da se popravila puščajo v nēmer samo na levi strani Drave, torej na slovenski strani, dočim se regulacijska dela na hrvatski strani vedno vrše, zaradi česar samo ob sebi razumljivo, raste nevarnost baš za levi breg Drave. Kmetje v slovenskih vaseh pri Pušencih so pripravljene sami kolikor mogoče največ žrtvovati, a ne najdejo poslušnih ušes. Zato se obračajo tem potom na zastopnike naroda, predvsem na narodnega poslanca g. dr. Pivka, da se v novi proračun vnese na vsak način čim večja vsota za regulacijska dela na Dravi pri Pušencih in pri Središču. Opozarjajo na nevarnost meročajne kroge, da ne bo tudi tukaj tako prepozno, kakor je bilo ob priliki letošnjih povodnji v Vojvodini.

* **Vojaška pomoč za poplavljenec.** Ministrstvo za vojsko in mornarico je odredilo izdatno pomoč za poplavljenec kraje. V Polhov Gradec, Soro, Trato in Žiri odidejo večji oddelki pionirjev, ki jih bo podpiralo tudi drugo vojaštvo. Dalje je bilo na brzogjavno prošnjo mariborskega velikega župana dr. Pirkmajerja odposlanih v Pilštanj 50 vojakov, da pomagajo prebivalstvu, ki je ogroženo po tamošnjem plazovju. Nadaljnjih 50 vojakov odide v Logarsko dolino, da sodelujejo pri najnujnejših popravah, ki so potrebne zaradi zadnjega neurja.

* **Načrt zakona o mestnih in občinskih hranilnicah.** V ministrtvu za trgovino in industrijo je posebna komisija začela izdelovati načrt zakona o mestnih in sploh občinskih hranilnicah.

* **Sestanki SDS v mariborski oblasti.** V nedeljo 14. t. m. sta se vršila zaupna sestanka SDS v Radoncih in v Sv. Miklavžu pri Ormožu o rad. Na sestanku v Radoncih se je ustanovila po poročilu oblastnega tajnika nova krajevna organizacija SDS s sedežem v Radoncih za vse občine kapelske župnije. — V Sv. Miklavžu pri Ormožu je poročal o položaju g. dr. Reisman. Izvršili so se pripravljalni koraki za ustanovitev organizacije. Sresko organizacijo je zastopal g. Janko Grivec iz Ormoža. — V Lembergu pri Šmarju se je vršil javni shod SDS, na katerem je poročal okrožni tajnik gosp. Žabkar iz Celja.

* **Vojvodinci za primerno železniško zvezo s Slovenijo.** V Novem Sadu se je te dni vršila konferenca vojvodinskih gospodarskih krogov glede

izboljšanja železniških zvez. Ob tej priliki so zborovalci zahtevali tudi primerno železniško zvezo s Slovenijo, da bi se na ta način olajšala preskrba Vojvodine z lesom.

* **Najbednejši med bednimi.** Pišejo nam: Malokdo se spomni na najbednejše med bednimi. So to staroupokojenci, njihove vdove in sirote TPD. Večina teh je dvigala po 40 in več let iz globočine premogokopov bogastvo na dan. Bratovska skladnica pa jim daje po 7, oziroma 3½ in 2 Din pokojnine na mesec. Pokrajinski pokojninski sklad dovoljuje po 150, oziroma 112 in 42 Din draginjske doklade mesečno. Kdor ima kako zemljišče, kočō, postranski zaslužek ali dohodek, ni deležen te draginjske doklade. Torej v najboljšem primeru 157 Din mesečno. Kakšno je življenje s tem zneskom, si preudaren človek lahko misli. Merodajni krogi se izgovarjajo, da ni sredstev za zboljšanje. Za staroupokojence ni sredstev, dasi so po valuti dolgo vrsto let plačevali enako visoke prispevke kakor novi člani, za katere so se takoj našla sredstva in se jim je pokojnina zvišala po članskih letih od 7 Din na 400 do 800 Din na mesec. Merodajne kroge prosimo, da pravično premotrijo to razmerje ter ukrenejo potrebno, da se krivica vsaj ublaži.

* **Razstava čipkarskih del v Ptujju.** Državni osrednji zavod za ženski domači obrt v Ljubljani je priredil 6. in 7. t. m. v Ptujju propagandno razstavo čipkarskih izdelkov. Razstavo si je med drugimi ogledalo tudi mnogo kmetškega prebivalstva. Da je bilo zanimanje za razstavo veliko, dokazuje najbolj dejstvo, da sta zaprosili za ustanovitev čipkarskih tečajev občini Sv. Barbara v Halozah in Sv. Andraž v Leskovcu. Kakor poročajo, bo osrednji urad v Ljubljani prošnjama ugodil in otvoril zadevna tečaja že z novim letom.

* **Stanje bolnikov v bolnicah Slovenije.** Uradni podatki navajajo, da je bilo 30. oktobra t. l. v vseh bolnicah Slovenije 2931 bolnikov.

* **Predzgodovinske izkopanine.** Okolica Pančove je bila že od nekaj izdatno polje za starinoslovske preiskave. Tam so se našli redki ostanki iz starejše in novejše kamene dobe. Z nastopom svetovne vojne so se preiskavanja ustavila in so se šele pred kratkim začela nadaljevati. Te dni so raziskovalci odkrili številne predmete iz predzgodovinskega časa, zlasti iz novejše kamene dobe, in sicer hišna orodja. Tudi ribiška in lovska orodja so se našla. Vsi najdeni predmeti, med katerimi se nahajajo tudi številni iz rimskih časov, pridejo v pančevski muzej.

* **Okrajni zastop v Ljutomeru razpuščen.** Veliki župan mariborske oblasti je razpustil okrajni zastop v Ljutomeru in postavil za gerenta g. Andreja Roškarja, posestnika na Cvenu. V gerentski sosvet so imenovani gg. dr. Ivo Stojan, notar v Ljutomeru; Matija Vavpotič, posestnik in župan v Lukaveih; Viktor Kukovec, industrijec v Ljutomeru; Jakob Štubec, posestnik in župan v Stari novi vasi; Ivan Cmrekar, posestnik in župan v Veržeju; Franc Skubala, posestnik in župan v Križevcih; Franc Babič, posestnik v Gornjem Krapju; Franc Špindler, posestnik in župan v Radoslavcih; Franc Kranjc, posestnik in župan v Mali Nedelji; Jakob Štampar, posestnik in župan v Presiki, ter Oswald Hönigmann, vešposesnik v Ljutomeru.

* **Občinske volitve v Libeličah pri Dravogradu**, ki so se vršile 31. oktobra t. l., prikazujejo naslednji izid: Od 242 volilnih upravičencev je glasovalo samo 152. Dobile so: kandidatna lista Mihaela Perovnika (SSL) 94 glasov in šest odbornikov, Kmetско-gospodarska lista Ivana Merčuna (somišljeniki vseh strank) 41 glasov in dva odbornika ter lista Ivana Močnika (združeni službenci in delavci SDS) 17 glasov in enega odbornika.

* **Poroča.** Poročil se je 13. t. m. g. Ivo Pavlič, šolski upravitelj v Koblju, z gospico Albino Goležovo, učiteljico istotam. Bilo srečno!

* **Poroča.** Pišejo nam: Pretekli teden se je poročil v Ljutomeru posestnikov sin, član Ljutomerskega pevskega društva, gosp. Janko Rajh s pridno mladenko gdč. Elico Koštijevo iz Logarovec (župnija Sv. Križ pri Ljutomeru). Med sv. mašo jima je zapel cerkveni pevski zbor, kateremu gre vsa hvala. Novoporočencema daj Bog obilo sreče in blagoslova. Na mnoga leta!

* **Italijansko letalo v Beli Krajini.** Dne 14. t. m. popoldne je pristalo blizu kolodvora Rosalnica pri Metliki italijansko letalo, last družbe Transadriatica v Benetkah, ki vrši redni potniški promet med Benetkami in Dunajem. Po izpovedi pilotov se je moralo letalo zaradi neugodnega vetra umakniti na jugoslovensko ozemlje. Na poti se je pokvaril eden motorjev, nakar se je letalo pričelo iz višine 3600 metrov spuščati na zemljo in je tako pristalo pri Rosalnicah. O dogodku so bila takoj obveščena naša oblastva in se sedaj vrši preiskava, kaj je prav za prav vzrok, da je letalo poletelo brez dovoljenja preko našega ozemlja.

* **Otvoritev Oražnovnega dijaškega doma v Ljubljani** se je izvršila v nedeljo dopoldne. Otvoritve so se udeležili med drugimi številni vseučiliški profesorji z dijaštvom.

* **Stenjejski starokatoliki.** Že zadnjič smo poročali, da je zaradi spora z zagrebškim nadškofom prestopilo okrog 6000 prebivalcev Stenjeveca pri Zagrebu v starokatoliško cerkev. Te dni so prispeli iz Zagreba v Stenjevec štirje starokatoliški duhovniki, ki so hoteli odslužiti mašo na javnem trgu, a domačini so zahtevali, naj bo starokatoliška maša v cerkvi, ki je njihova last. Ko je bila končana maša katoliškega župnika, je ta hotel cerkev zakleniti, a starokatoliki so mu to zbrani in zasedli cerkev s svojimi duhovniki. Starokatoliški župnik Biskupović je daroval mašo. Po evangeliju je starokatoliški kanonik Donković pridigal o povratku k čisti stari krščanski veri. Po maši je župnik Zagorac predaval na trgu o borbi Hrvatov in Slovencev za narodni jezik v cerkvi. Nato je ljudstvo izvolilo odbor, ki naj bi takoj pričel z organizacijo starokatoliške župnije.

* **Ne nasedite sleparjem!** Pod naslovom «Aronie Company, Paris», se ponujajo po naši državi sredstva za aromatiziranje tobaka. Zastopnikom te družbe se obljublja dobra plača in provizija od prodaje. Treba jim je pa zato izpolniti obrazec, ki je reklami priložen in ga poslati obenem s 60 Din za eno steklenico tega sredstva zgoraj označeni tvrdki v Pariz. Na intervencijo našega poslanstva v Parizu se je ugotovilo, da je francoskim oblastvom ta tvrdka popolnoma neznan, ulica pa, ki se v reklamah navaja, sploh ne obstoja. Zaradi tega se sumi, da gre za navadno sleparstvo, pred katerim se občinstvo sviri, ker so že nekateri nasedli.

* **V mestu je malo dela.** Kakor poročajo, nezaposlenost v Ljubljani stalno narašča. Zlasti velika je nezaposlenost med služkinjami, ker prihaja z dežele preveč deklet. Ceni se, da je skupno nad 1000 služkinj v Ljubljani brez posla. Od teh je polovica z dežele. Opozorjamo torej dekleta, naj ne iščejo službe v Ljubljani.

* **Tovorni vlak padel v jarek.** Pri postaji Mešič v Bosni je tovorni vlak, ki je vozil proti Sarajevu, skočil s tira in so se prevrnili v jarek dve lokomotivi ter šest tovornih vagonov. Od obojga ni bil nihče ranjen.

* **Smrtna nesreča.** Krovski delavec Janez Jeronim iz Male vasi pri Ježici je bil zaposlen na

strehi Triplatove gostilne na Ambroževem trgu v Ljubljani. Ker se je na strehi nagnil, da bi vprašal svojega sodelavca, ali morda potrebuje kaj opeke, je izgubil ravnotežje in padel na tla, kjer je obležal nezavesten. Nesrečnik je med prevozom v bolnico umrl.

* **Nesreča med našimi ameriškimi rojaki.** Težka nesreča je doletela v prejšnjem mesecu slovensko družino v kraju Ledville v severno-ameriški državi Colorado. V hiši rodbine Oressek je namreč nastal velik požar. Stara mati je hotela rešiti iz goreče hiše svojo sedemletno vnukinjo. Rešitev pa ni uspela in je stara ženica plačala svoje junaštvo z življenjem. Dobila je tako hude opekline, da je še istega dne podlegla poškodbam. Nesrečni otrok je popolnoma zgorel. — Istega dne se je ponesrečil tudi naš rojak Martin Krašovec. Padel je z voza med konje, tako da je voz šel preko njega. Prepeljali so ga v bolnico. Ako je ostal pri življenju, nam, žal, ni znano. — Nedavno se je odigrala v Sheboyganu krvava zakonska drama. Fran Peternel, ki je že dolgo časa živel v stalnem prepiru s svojo ženo Ano, je to 4. oktobra t. l. zabodel. Peternelovo so našli mrtvo v mlaki krvi. Zločin je bil še istega dne odkrit in so oblastva takoj zaprla moža kot osumljenca. Peternel je svoj zločin priznal in je bil nedavno pred poroto obsojen na 25 let ječe.

* **Požar.** Pišejo nam: Dne 12. t. m. je pogorel kozolec g. Kuharja, posestnika na Vitovcu. Požar je zanetil štiriletni deček, ki je šel pod kozolec kuriti. V nevarnosti je bil tudi hlev. Posestnik je bil zavarovan le za majhno vsoto. Starši, skrivajte vžigalice!

* **Požar v Št. Juriju ob južni železnici.** Te dni dopoldne je nastal požar v gospodarskem posloju gostilničarja Franca Kincelna v Št. Juriju ob južni železnici. Celjskim in domačim gasilcem se je posrečilo omejiti ogenj samo na streho, ki je zgorela. Kako je požar nastal, se ne ve. Sumi pa se, da ga je povzročila proč vržena goreča cigareta.

* **Požar.** Iz Leš nam pišejo: Dne 8. t. m. zvečer ob 10. uri je začelo goreti na skednju posestnika Franca Valjavca. Ljudje so večinoma že spali in je le čudno, da se je ogenj še tako hitro opazil. Vsi so bili zelo prestrašeni, kajti nekateri so si komaj šele postavili svoja poslopja po požaru, ki je bil pred dvema letoma. Da je zgorelo samo eno poslopje, se je zahvaliti lešanskim gasilcem, posebno gospodu načelniku, ki drži takšen red, da sta v najkrajšem času dve brigadni gasili ogenj in branili druga prav blizu stoječa poslopja. Vse priznanje našim vrlim gasilcem za njihovo hitrost in požrtvovalnost. Pri tej priliki moramo opozoriti ljudi, naj ob požarih ne stopajo po ceveh, ker se lahko zgodi, da cev počni in je gašenje za kratek čas ustavljeno, kar ima lahko nedogledne posledice. Kakor se sumi, je najbrže zanetila ogenj zlobna rakla.

* **Požar v Babni reki pri Sv. Štefanu.** Pišejo nam: V nedeljo 7. t. m. je nastal pri posestniku Mihaelu Štancerju, po domače Šaleju, v Babni reki pri Sv. Štefanu iz neznanega vzroka požar, ki je uničil svinjak z vsemi svinjami in gospodarsko poslopje. Iz gospodarskega poslopja so rešili samo živino, in še to v zadnjem trenutku. Zgorelo je tudi vse gospodarsko orodje, stroji, vozovi, koleselj itd. Domači so že ob pol desetih tako trdno spali, da niso takoj videli požara tik hišnega poslopja. Prebudili so se šele, ko se je gospodarsko poslopje začelo rušiti. Sumi se, da je zlobna roka podtaknila ogenj. Zavarovan je bil posestnik le za malenkostno vsoto, ki ne bo zadostovala pri novi stavbi niti za žeblje in drugo železnino. Čudno je, da se občinski uradi Zusem, Sv. Štefan in Tinsko-Zibika ne brigajo, da bi se v eni izmed teh občin ustanovilo gasilno društvo. Najbolj pripravno mesto za sedež društva bi bilo v Loki pri Zusmu. Gg. župani, zganite se iz trdnega spanja! Najbližja gasilna društva so v Podčetrtku. Šmarju pri Jelšah in Sv. Juriju ob južni železnici, ki pa so po dve uri oddaljena.

* **Samomor.** Na hribu za vojaškim streliščem na Golovcu v Ljubljani so našli na nekem dre-

vesu obešenega neznanega moškega. Odposlana komisija je ugotovila, da je samomorilec Franjo Račič, bivši hlapec pri nekem posestniku v Šiški, doma iz Viher pri Cerkljah. Vzrok samomora je neznan.

* **Poskušena samomor.** V Zagrebu je 23letna kuharica Genovefa Gačnikova, rodom iz Maribora, izpila v samomorilnem namenu steklenico lizola. Prepeljali so jo v bolnico. Njeno stanje je nevarno.

* **Umor sredi Ljubljane.** Te dni je hotel trgovec Anton Pičulin obiskati v Rožni ulici v Ljubljani svojega starega znanca Karla Primožiča, ki ga že ni videl precej časa. Ker so bila vrata njegove sobe zaklenjena, je stopil k Primožičevi gospodinji, Josipini Jarčevi, ter jo vprašal, kaj je z njegovim tovarišem. Gospodinja mu je odgovorila, da Primožiča že ni videla več kakor teden dni. Pičulin je med pogovorom izrazil možnost, da je njegov prijatelj morda nenadoma umrl. Da vidita, kaj je na stvari, sta šla skupno pogledat v stanovanje. Ko sta odprla vrata, jima je iz temne sobe puhnil v obraz strašen smrad. Obenem pa sta z grozo opazila, da je v sobi vse navzkriž. Takoj za tem je gospodinja kriknila, kajti opazila je vso okrvavljeno sekuro, ki je ležala na kupu obleke. Ko sta se ozrla na posteljo, ki je bila visoko nametana z obleko in perilom, se je takoj povečala sumnja, da se je zgodil zločin in res sta našla pod obleko umorjenega Primožiča. Kakor se je dalo ugotoviti, je neznan roparski morilec udaril Primožiča s topim koncem sekire po glavi, ko je spal. Zločin se je zgodil najbrže v noči na nedeljo, kajti neka v hiši stanujoča ženska je izpovedala, da je Primožiča videla še v soboto na Sv. Jakoba trgu. Pokojnik je bil 53 let star in rojen na Turjaku. Oblastva nimajo še nikakega sledu za zločincem.

* **Huda obsodba tihotapca.** Nedavno je bila organizirana posebna finančna služba za razkrivanje tihotapcev. Ta organizacija je imela že lepe uspehe. Največji dosedanji uspeh pa je gotovo aretacija dunajskega trgovskega agenta Oskarja Nagelbergerja, ki je vtihotapil v našo državo že mnogo blaga. V prejšnjem mesecu so mu zaplenili 651 kg svilenih tkanin. Zagrebška glavna carinarnica je Nagelbergerja obsodila na 12 milijonov dinarjev globe. Ker je Nagelberger pobegnil, bodo najbrže morali globo plačati oni trgovci, ki so bili z njim v zvezi.

* **Strašen umor v Prekmurju.** Prekmursko vasico Gorico pri Pucincih je te dni razburil strašen zločin. V bolj na samem stoječi hiši so našli umorjeno 40letno Ano Roškarjevo. Hiša je last vdovca Franceta Balerja, s katerim je živela umorjenka od leta 1924. v konkubinatu, dočim živi njen mož Roškar nekje na Štajerskem. Zločinec je svoji žrtvi s sekuro presekala levo stran vratu in jo poleg tega udaril še po rami in glavi. Roškarjevo so našli ležečo pod posteljo; le gornji del trupla in noge so gledali izpod postelje. Oblastva so zaprla šest osumljencev, med njimi tudi Franceta Balerja.

* **Roparski napad.** Iz Rajhenburga nam poročajo: Ko se je nedavno tega posestnik Jug iz Stolovnika vračal pozno ponoči iz trga proti domu, ga je napadel močan fant ter ga začel obdelovati s kamenom. Posestnik Jug pa je tudi čvrsta korenina in se ni dal pobiti. Ruvala sta se po tleh, končno pa je napadalcu le uspelo, da je Jugu pohabil desnico in mu izmaknil denarnico z 2500 Din. Naslednji dan je Jug prijavil ta roparski napad orožništvu ter pokazal tudi par gumbov in krpe, ki jo je napadalec med pririvanjem iztrgal iz obleke. Ta dokazila in pa stopinje v blatu so vodile do zaključka, da je napad izvršil neki fant iz boljše družine, znan pod ime-

nom Lojek, ki je prejšnji večer skupaj sedel z Jugom v gostilni pri kozarcu vina.

* Zlatnike so našli v milu «Gazela» naslednji: Marija Simončičeva (Vinji vrh pri Semiču), M. Rebernik (Krško), Justina Beraničeva (Majšperg), Erna Bregar (Podsreda), Terezija Rakar (Hrastnik), Ivana Prosen (Ljubljana, Selenburgova ulica 5), Marija Borovšek (Gaberke pri Šoštanj), Frančiška Blaznik (Kropa), Marija Vi-

drih (Rakek), Terezija Bore (Mengeš), Mihael Doberšek (Štore), Ivan Škrajner (Ljutomer), Petar Melić (Virje), Antonija Strecha (Bjelovar), ing. Konić (Brod na Savi), Marija Colarić (Brod), Jurij Gerbinek (Sv. Jurij ob Pesnici), Anka Štimac (Otočac), Francka Zupan (Breznica), Ančka Miklavčič, p. d. Vovšovčeva (Dobravšče), Angela Mulec (Dolenja vas pri Cerknici).

prepustil svojemu jesaulu (naredniku), rodom kozaku.

Kozak je iz svoje čete kmalu napravil roparsko družbo, ki je napadala vasi in mesteca, večjih bojev za se je seveda izogibala, ker je imela premalo ljudi. Nekega dne je napadel s svojo četo bližnjo vas. Ker so se mu vaščani uprli, je moral bežati, s seboj pa je vzel vaškega kovača po imenu Ivanova. Ujetnik Ivanov je moral sedaj živeti med roparji, katerim je kuhal in popravljal orožje, kadar so hodili na rop.

Ivanov je pogostokrat mislil na beg, ki se mu pa ni mogel posrečiti, ker so roparji zelo pazili nanj. Neke noči so šli prav vsi roparji na svoj posel, a njemu so naročili speči mesa, da se bodo okrepčali, ko se vrnejo zjutraj z ropa. Ko je bil Ivanov sam, je iztuhtal načrt za beg. Spekel si je velik kos mesa, vzel puško in patrone ter se podal na negotovo pot. Hodil je vso noč. Ko se je napravil dan je Ivanov s strahom opazil, da se je izgubil v tajgi. Hodil je na slepo srečo ves dan. Ko se je bližala noč, je splezal na drevo, kjer je prespal vso noč.

Z naslednjim dnevom je pot nadaljeval. Komaj je napravil sto korakov od svojega nočnega prebivališča, je planil iz grmovja sibirski tiger, ki ga pa na veliko srečo ni niti napadel, ker zver najbrže še nikoli ni videla človeka. Hitro je pomeril in kroglja je dobro pogodila zver, ki se je zvrnila mrtva na tla.

Dolgo časa in med velikim pomanjkanjem je blodil Ivanov po pragozdu, dokler ni prišel nekoč na neko planjavo, kjer je naletel na čudno oblečenega moža. Njegova obleka je bila takšna, kakršno so nosili Rusi kakih 200 do 250 let nazaj. Oborožen je bil žudežen možak z lokom in puščicami ter je imel širok meč. Tudi možak se je silno začudil, ko je zagledal Ivaneva, katerega je začel takoj povpraševati, odkod je in kaj dela v teh krajih. Neznanec je govoril nekako staro rusko narečje. Ivanov ga je prav slabo razumel, vendar je iz govora moža dognal, da se nahaja nedaleč proč večji kraj. Sledil je možu, ki ga je povedel v večje selišče iz samih lesenih postopij. Okoli selišča je bila zaščitna ograja iz samih hlodov, zbitih tesno skupaj. Visoka je bila ograja okoli štiri metre. Ob ograji se je nahajal jarek. Vhod v selišče so zapirala težka hrastova vrata, katera so jima odprli, da ju puste v selišče, ki je štel 500 do 800 prebivalcev.

Ivanov je ves presenečen opazoval ta čudni preostanek srednjega veka. Videl je, da imajo tudi vojaštvo, oboroženo s sulicami in kopji. Upravljali so selišče stari možje bojarji, nekateri z bradami do kolen. Ivanov je takoj moral pred bojarski zbor, kjer so spraševali, po kaj je prišel k njim, odkod je. Ko jim je povedal, da se je zgubil v pragozdovih, mu niso hoteli verjeti.

Silno jih je zanimala njegova puška, ki je niso še nikdar videli. Spraševali so ga tudi, kakšen car vlada sedaj v Rusiji. Ivanov jim je v kratkem obrazložil, da ni več carja in da vlada sedaj narod sam sebi. Bojarji so se zgrozili, češ, da vladati morajo car in bojarji. Ivanov jim je povedal, da je bil poslednji ruski car Nikolaj, nakar so oni menili, da o tem caru niso slišali še ničesar, pač pa o caru Ivanu in o Petru Velikem. Sliki teh dveh carjev je Ivanov tudi videl v zborovalni hiši.

Ker Ivanov ni vedel, kod naj pride domov, je ostal v selišču, kjer se je kmalu udomačil in celo poročil. Preživel je štiri leta med temi čudnimi ljudmi.

Zaradi svoje svobodoljubnosti se je Ivanov končno zelo zameril bojarom, ki so sklenili umoriti ga. Ko je Ivanov zvedel za ta naklep, je sklenil bežati. Neke noči sta z ženo naložila primerno količino živil, zajahala vsak svojega konja in zbežala. Štiri mesece je blodil Ivanov po tajgah, žena mu je po poti zbolela in umrla, a tudi sam je komaj ostal živ. Končno je vendar dosegel prve ruske vasi, odkoder je prišel v Krasnojarsk, kjer je povedal svoje čudne doživljaje. Kakor pravijo, bo na pomlad poslana iz Moskve znanstvena ekspedicija, ki bo poiskala omenjeno čudno naselbino.

K. T.

Davčna preobremenitev Slovenije

Slovenija je povprečno siromašna pokrajina. Večina njenega kmetijskega prebivalstva le z velikim trudom pridela svoj vsakdanji kruh. Industrije je v Sloveniji sicer nekaj, vendar je njeno stanje večinoma tako kritično, da tudi ne opravičuje tako visokih davkov, kakor jih mora Slovenija plačevati. Davki so v Sloveniji tako visoki, da pod njihovim bremenom gospodarstvo Slovenije naravnost propada.

Uradni podatki za dobo od 1. januarja do 31. julija letošnjega leta pokazujejo, da je Slovenija plačala na neposrednih davkih in dokladah (brez invalidskega davka, davka na poslovni promet, izrednih doklad 500 in 30 odstotkov, komorske doklade in vojnice) blizu 49 milijonov dinarjev, to je skoro osminka vseh teh v naši državi pobranih davkov, dasi šteje Slovenija samo dvanajstinko vsega prebivalstva. Na eno osebo pride v Sloveniji 46 dinarjev teh davkov, a na eno osebo v državi le 32 dinarjev. Slovenci torej plača 14 dinarjev več kakor povprečni jugoslovenski državljani. Le Vojvodina plačuje razmeroma višje davke, toda Vojvodina je bogata pokrajina, pred katero se siromašna Slovenija skrrije.

Isto velja za davek na poslovni promet, za invalidski davek in ostale davke. Davka na poslovni promet je plačala Slovenija v omenjenem času okrog 23 milijonov dinarjev, to je ena četrtina vsega v državi pobranega davka na poslovni promet. Na eno osebo pride tega davka v Sloveniji 22 dinarjev, a povprečen jugoslovenski državljani je plačal le 8 dinarjev. V tem davku zaostaja celo Vojvodina za Slovenijo, kajti povprečen Vojvodinec je plačal tega davka v omenjenem času le okrog 21 dinarjev.

Invalidskega davka je plačala Slovenija v istem času preko 12 milijonov dinarjev (ena šestina vsega v državi pobranega invalidskega davka). Na eno osebo je prišlo v Sloveniji 12 dinarjev, v Vojvodini 10 dinarjev, dočim je po-

vprečni jugoslovenski državljani plačal le 6 dinarjev invalidskega davka.

Naša ožja domovina je torej davčno najbolj obremenjena pokrajina v državi. Zato pri nas propadajo kmetijstvo, obrt, trgovina in industrija. Zato pri nas životarita poleg državnega uslužbenca bedno življenje tudi delavec in privatni nameščeneec, ker morata plačevati visoke davke od svoje plače, ki jima povprečno niti ne zadostuje za človeka vredno življenje.

Kljub tej nepravični porazdelitvi davčnih bremen po raznih pokrajinah države se naši vladi prav nič ne mudi z izenačenjem neposrednih davkov. Neprestano se zavlačuje to vprašanje in še enkrat nismo čuli, da bi se minister gosp. Pucelj, ki je zastopnik Slovenije v vladi, prav odločno zavzel za čimprejšnjo rešitev tega za Slovenijo življenskega vprašanja. Po naših vaseh poje boben, naše obrtništvo propada, naša industrija in trgovina se borita s težkočami, naš g. Pucelj pa sedi mirno v vladi. Njegova dolžnost bi bila, da zahteva takojšnjo rešitev tega vprašanja ali pa odstopi.

Tudi naši klerikalci, ki ob vsaki priliki podarjajo, da imajo le oni pravico nastopati v imenu Slovenije, se za to vprašanje ne brigajo dovolj. Dočim je dr. Zerjav, ko je bil v vladi, dosegel, da se je takratna vlada resno lotila davčnega vprašanja, je vsa zadeva zopet zaspala, ko so bili v vladi naši klerikalci. Sploh je dolžnost klerikalcev kot večinske slovenske stranke, pa naj bo SLS v vladi ali izven nje, da neprestano delajo za rešitev tega vprašanja. Toda klerikalci rajši gonijo svojo avtonomistično lajno in tratiijo svoje sile za prazen nič.

Ako se niti večina slovenskih parlamentarnih zastopnikov ne briga dovolj za izenačenje davkov, ni čudno, da se to vprašanje neprestano zavlačuje. Saj radikalom, ki so v večini zastopniki pokrajine, katera plačuje razmeroma najmanj davkov, se z izenačenjem seveda nikamor ne mudi.

BELEŽKE

+ Beračenje za brežiški samostan. «Domoljub» ni prav, ker smo v zadnji številki opisali vsiljivost nekega patra, ki je pobiral po Savinjski dolini prispevke za brežiški samostan. To je «Domoljubu» dokaz, da ogrize «Domovina» vse, kar je cerkvenega. «Domoljub» naj bi bil tudi navedel, zakaj smo grajali postopanje omenjenega patra. Rekli smo, da bi bilo v tem času, ko je cela vrsta slovenskih družin prišla zaradi povodenjskih katastrof ob vse premoženje, umestnejše pobiranje darov za te siromake, ki so pač stokrat bolj potrebni tistih tisočev, ki jih je nabral pater, kakor pa brežiški samostan, kjer uživajo patri nebesa že na zemlji. Ali ni to vsakomur jasno? Ali je brezverstvo, da grajamo nenasitnost onih, ki bi morali biti kot dušni pastirji v vsakem pogledu za vzgled ljudstvu?

Pogodil ga je.

Gospod (napram mlademu bahaču): «Ali ste Vaš briljantni prstan dali tudi zavarovati?»

Mladi bahač: «Ne, ker ne vem, kje se to stori.»

Gospod: »No, Vaš prstan lahko zavarujete pri vsaki zavarovalnici za steklo...»

IZ POPOTNIKOVE TORBE

PISMO IZ RUSIJE.

Slovenci ob Donu. — Čudni doživljaji od roparjev ujetega ruskega kovača. — Ruska naselbina v Sibiriji, ki ne ve ničesar o revoluciji.

Rostov na Donu, 2. novembra.

Tudi tukaj, daleč od naše domovine, nas živi nekaj Slovencev. Od doma prejemo malo vesti. Vaš list bere pisec tega pisma kvečjemu enkrat na mesec.

V Rusiji, ogromni državi, iz katere bi lahko napravil celo vrsto Jugoslavij, se doživi vedno kaj zanimivega. Da bodo čitatelji dobili približen pojem, kako ogromna je Rusija, hočem opisati čudno zgodbo, ki jo je doživel v Sibiriji neki od roparjev ujeti ruski kovač. Doživljaji tega kovača povedo, da je Rusija tako velika, da se nahajajo v Sibiriji naselbine, na katere so ruska oblastva sploh — pozabila. Zgodba je naslednja:

Bilo je po porazu bele armade generala Kolčaka in zmagi rdečih armad. Od Kolčakove vojske je ostal še general Semjonov, ki se je z nekoliko stotinami mož vedno bolj umikal v velike sirske tajge (pragozdove), v katerih še ni pela sekira. Ko je Semjonov uvidel brezuspešnost svojega odpora proti rdeči vojski, je pobegnil na Kitajsko, poveljstvo nad ostanki vojske pa je

Enrilo
Splošno priljubljen
kavni nadomestek,
okusen i cenen.

Dobiva se v vseb
dobro asortiranih
kolonijalnih trgovinah.

236

VZROKI VELIKE POVODENJSKE KATASTROFE.

Kokra, v novembru.

Nedavno sem čital v «Jutru» članek, ki govori o vzrokih povodenskih katastrof v Poljanski dolini. Naj vam tudi jaz malo potožim o vzrokih naše kokrške nesreče.

Stari Kokrjani pomnijo, da je Kokra nastopala že mnogo višje nego sedaj, storila pa ni druge nesreče, kakor da je vzela kakšno slabo zasilno brv. Mostov in cest ni rušila. Iz tega se vidi, da sama voda Kokra ni delala takšne škode, temveč je vso sedanjo nesrečo povzročil les, ki je bil nagromaden skupaj s starimi polomljenimi odpadki in hosto po jarkih.

Izpod Storžca in Korita je poplavlje prignalo večjo množino vode, ruševin, šodra, kar vse je začelo pobirati med potjo odpadke lesa, hosto in hlode. Vse to se je valilo v Kokro, kjer je začelo trgati mostove in rušiti cesto.

V omenjenem članku se je pisalo, da imajo ogromno škodo družba Jezersko ter veleindustrija Dolenc in Hajnrihar. Temu poročilu je pristaviti še naslednje: Posestnik Suhadolnik ima veliko škodo, ker mu je podkopalo žago, odneslo cele zaloge desk in porušilo most. Prav tako ogromno škodo ima posestnik Jurij Povšnar. Odnoslo mu je del jezua, ki se bo mogel le z veliko težavo in ogromnim materialom zopet popraviti. Voda mu je porušila tudi njegov zasebni most. Prizadet pa je še pri treh drugih mostovih, ki so bili uničeni. Najhujše prizadeta je vdova Mubljeva, po domače Žagarica. Ta je popolnoma uničena. Uničilo ji je žago in mlin, jez in njivo pa ji je odneslo. Škoda je tolika, da je ne pokrije, čeprav proda vse posestvo. Ako ta revca ne dobi podpore, je za vedno uničena. Njen mlin je služil vsem Kokrjanom, kajti sosednji mlin je več ur hoda proč od njenega mlina. Poleg omenjenih posestnikov je še mnogo drugih, ki imajo veliko škodo zaradi odnešenih mostov. Vsakdo je utrpel kakšne škodo.

Kakor rečeno, je sedanjo ogromno škodo v Kokri povzročil v glavnem les, ki je ležal po jarkih v Koritu in pod Storžcem. Zaradi tega trpimo vsi Kokrjani. To je dejstvo, ki se ne da izpodbiti.

PISMO PRAPREŠKEGA TONETA.

Ježica, 14. novembra.

Popredn Vam vočm, bravei, povedat znova soje misl, nej Vam omenm jan smešn dagodk, kseja prgodu u Ukove še pred to hudo vajsko. Aston, u ukovško vas so pršil, kt so bli vočkat, znane spt komndjontarji. Jana babnca izmed th ldi je tud karte šlogava. Ta reč, upam, de ja Vam že usm znana. Velik janga gnarja ja dubiva ukp. No, pa sej ja znava tud dvabr svoj kšeft. Slučaj ja nanesu, de ja pršu k tej žensk tud Janežov Janez. Ta Janez pa je znov mav več kt do pet štet. Biv ja že velik let po svet ja ja že tud velik poskus.

Aston, ta Janez ja biv že uženen, pa sja te babnc predstavu: «Vi, tetka, dejte še men šlogat karte, bom vidu, al mja ke zvesta moja punca al ne.»

Babnca ja premetava in premetava karte, navsezadn pa je rekva: «Na to, k ti misliš, je na boš dobiv!»

To ja bvoij smeha pr ush ldeh. Zvit Janez pa ni družga reku kt sam: «Ti babnca, zde s pa padva u jan lep šmir! Jaz jmam že ženo in vem, de sm jo dobiv. To pa tud vem, de se je na bom zlepa odkrižu.»

Ravn tak kt ta babnca pa so zde naš krelikave. U Beograd so se pošujal u ulado; kso pa dobil korbeo, pa upijejo: «Nismo vatl jt u tako ulado.» So tori tud podoba tistmo lsjak, kja gledu grojzdje, pa ni mogu do nega, pa je reku: «Jaz na maram tega grojzdja, kja prekisu.»

Na «Domovino» so tud zvo hdi naš krelikave in vedn pišejo ud ne, de ja ver navarna in škodliva.

Pa sm mov zadnč prilko, de sm neki slišu: Bva sta skup dva dhovna in se pugovarjava tud ud «Domovine», pa ja reku ta paru ta drugmo: «Sej «Domovina» je jan zabavn list, velik bi kt «Domolub», samo to mjan kt usm nam ni ušeč, k ud nas krelikaveu resnico piše. Kva s morja vender lde misl, k nas tko pegla.»

No, zde pa vrjem jan čovok komu! Zaenkat končam. Prhodnč pa bvo pršvo na varsto, zakaj ni Vadiška Juhanca svetnica. To bvo spet jan velik špas, lde božil!

Ljudsko vseučilišče

O ENERGIJI.

Od nekdaž sloni vse delo in z njim vsak razvoj na treh virih sil: sili tekoče vode in zraka, kemični sili gorljivih snovi in sili živčevja pri živih bitjih.

Medtem ko je človek na nizki stopnji kulture uporabljal sile, ki so se mu v trenutku nudile, rabi moderni človek ono vrsto sile, ki se mu zdi najpripravnejša.

Izraz «sila» je nekoliko zastarel. Sicer ga še mnogo rabijo, vendar ga je večnoma zamenjal izraz «energija», s katerim označujemo zmožnost telesa, opravljati delo. Na prvi pogled bi človek mislil, da pripada energija samo premikajočim se telesom, a temu ni tako. Tudi mirujoča telesa imajo energijo, ki je lahko različne vrste. Če vržeš n. pr. kamen na streho ali če dvigneš izvestno množino vode v višje ležeč rezervoar, ostaneta na onem mestu pri miru. Čim višje pa si vrgel kamen ali čim višje si dvignil vodo, tem večja je kamenu, oziroma vodi pripadajoča energija. Da si dvignil kamen v neko višino, si moral porabiti izvestno energijo, da si premagal privlačno silo zemlje. Ta energija je morala biti tem večja, čim večja je višina. Ta energija je tako rekoč shranjena v kamnu, oziroma vodi. In če spustimo kamen ali pustimo, da voda odteče po žlebu, lahko s tem opravljamo delo, in sicer tem več dela, s čim večje višine prideta kamen ali voda. Kljub temu torej, da sta bili ti telesi v mirujočem stanju, jima je pripadala izvestna množina energije. To vrsto energije imenujemo mirujočo energijo in se da, kakor smo videli, pretvoriti v energijo gibanja.

Na pretvoritvi mirujoče energije v energijo gibanja slone vsi naši stroji in sploh vsa tehnika. Pri vsakem pojavu, kjer se proizvaja delo, lahko

opazujemo to pretvoritev. Delo, ki ga izvršimo, ko napnemo samostrel, je spravljeno v napeti tetivi kot mirujoča energija. Spremeni pa se v gibajočo se energijo, čim sprožimo samostrel, in delo se pojavi v obliki leteče puščice. Če navijemo uro, se ponovi isti postopek. Peresu damo mirujočo energijo, ki se spremeni v gibajočo se energijo, ki jo uporabimo za to, da nam gonil kazalce. Mirujoča energija pripada tudi v dolino tekoči vodi, ki jo lahko uporabljamo za to, da nam goni mlino, turbine itd. Solnce je dalo vodi to energijo, ko je spremenilo vodo v paro, jo dvignilo v višino oblakov, od koder je pala kot dež na gore in teče kot potok ali reka v dolino.

Gorivo, ki ga žgemo pod parnim kotlom, vsebuje mirujočo energijo. To gorivo izvira, kakor smo v eni prejšnjih številkih razložili, iz mrtvih rastlin, premog celo iz rastlin, ki so rastle pred mnogimi tisočletji. Tudi rastline so stale nekoč pod oživljajočim vplivom solčnih žarkov. Nanje izžarevajoča solčna toplota je tako rekoč v njih nagromadena in mi jo sedaj uporabljamo.

Z rastlinami se hranijo živali in tako je tudi energija živalskih živcev na neki način proizvod solčne toplote, ki lije na zemljo v podobi svetlih solčnih žarkov.

Tudi veter nastane po spreminjanju temperature in kamorkoli se ozremo, povsod vidimo, da je izvor vse energije solčna energija, ta največji in edini vir življenja.

Če dalje opazujemo pojave energije, trčimo na razmere, kjer se nam zdi, da energija izgine. Prej smo govorili o kamnu, ki smo ga vrgli na streho in zopet spustili na tla. Dokler pada, lahko opravlja delo, čim pa leži na tleh, se nam zdi, da je energija izginila, ker ne moremo z njo vršiti nobenega dela več.

Isto je n. pr. s topovsko kroglo. V smodniku nagromadena energija se v trenutku, ko se smodnik užge, spremeni v gibajočo se energijo, ki se pojavi v obliki pritiska nastajajočih plinov. Ta energija se prenese na izstrelek, ki zleti iz topa. Ko pade topovska krogla v trdnjavski zid, se nam zdi, da se je izgubila vsaka energija. Kam je izginila? Na to vprašanje bomo lahko odgovorili, če potipljemo n. pr. železno pločo, v katero je udarila topovska krogla, ali če dvignemo kamen, ki je pal iz višine na tla. Opazili bomo, da je ploča postala vroča in da se je tudi na tla vržen kamen ogrel. Povsod tam, kjer se energija gibanja spremeni v mirujočo, opazujemo, da se razvije toplota.

Kladivo, s katerim tolčemo, se ugreje in dva kosa lesa, ki ju divjak drgne drugega ob drugega, se vnameta.

Nastane za tehniko važno vprašanje, kolika je množina toplote, ki jo proizvajamo z izvestno množino energije. Joule in Hirn sta prva računala, kakšno je razmerje med energijo in toploto ter narobe. Našla sta, da tista množina toplote, ki segreje 1 kg vode za 1 stopinjo Celzija in ki jo imenujemo kalorijo, lahko dvigne 424 kg 1 m ali 1 kg 424 m visoko. Če torej pri parnem stroju pokurimo ono množino premoga, ki segreje 1 kg vode za 1 stopinjo, nam bo teoretično parni stroj izvršil delo 424 metrskih kilogramih, to je, dvignil bo lahko 424 kg 1 m visoko. Rekli smo iz previdnosti «teoretično», kajti v resnici je učinek mnogo manjši. Pozneje bomo videli, v kakšnem razmerju je resnično delo do «teoretičnega».

ZANIMIVOSTI

× Drzna londonska roparica. V južnih predmestjih Londona že dalje časa ogroža tuje premoženje roparica, ki je zelo drzna in pretkana. Roparica je mlada deklica z dečko frizuro, ki izvira iz ugledne londonske obitelji, a je zašla na krive poti in se danes ne straši niti pred najdrznejšimi zločini. Vsa zasledovanja policije so bila doslej zaman. V dotičnem delu mesta se skrivata v nočnih urah stalno dva tajna policaja,

Držite se stare navade

in uporabljajte še nadalje davno preizkušeni

Pravi Franckov kavni pridatek.

Ta pocenjuje kavo, jo kreпча in ji daje dober okus.
Tudi k žitu spada neobhodno Pravi Franck.

vedno drugače maskirana, da bi izsledila to nevarno žensko bitje. Nekoč sta ji že prišla na sled, ki sta pa jo zopet izgubila, ker je London seveda veliko mesto in se človek prav lahko skriva med množico. O roparici vedo samo, da ima bolešno nagnenje do oblek najnovejše mode in da se zelo rada pojavi v elegantnih oblekah v londonskih zabaviščih. Čeprav so jo v teh zabaviščih že pogostokrat videli, se je vendar znala vedno skriti, kadar je grozila nevarnost.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Predstavljanje duhov.

Katehet je v šoli govoril o duhovih in rekel, da nimajo trupel. Med razlaganjem se je neki učenec prišel glasno smejati.

«Kaj se pa režiš?» se je duhovnik ozlovoljil.
«Ne morem si predstavljati postave, ki ima glavo na nogah.»

Zamera.

Star ugleden meščan je na ulici srečal svojega zdravnika, ki je brez oziranja na desno in levo hitel svojo pot.

«Ali ste jezni name?» se je mož obrnil za njim.

«O, zakaj?» mu je odvrnil zdravnik. «Mislil sem, da ste mi vi kaj zamerili...»

«Vem, da vam ni nekaj prav,» je menil meščan, «a ne morem pomagati...»

«Pa kaj neki? Jaz vas ne razumem.»
«I no, to, ker že vse leto nisem bil bolan...»

Kesanje.

Huda «boljša» polovica je v prepiru vrgla svojemu možu krožnik v glavo, ki se je razletel na drobne kosce. Nato je pričela glasno jokati.

«Ne jokaj, ljuba ženka,» jo je tolažil. «Saj me ne boli.»

«Kaj tisto. Najlepši krožnik se je ubil...»

Pri nabiranju milodarov.

Gospa, ki je nabirala prostovoljne darove za poplavljenice, je prišla z nabiralnikom tudi pred boljšega gospoda. Ta jo je kratko zavrnil, češ, da nima denarja.

«No, pa vzemite nekaj iz nabiralnika,» ga je zavrnila, «saj pobiram za siromake.»

Njegovo pojmovanje.

Janezek je pritekkel k mami in jo vprašal: «Čujte, mama, ali je ljubi Bogec bolan?»

Mamica: «Kaj ti vse pade na um, dečko!»
Janezek: «Saj ste vendar poprej rekli očetu, da je ljubi Bog danes dopoldne poklical k sebi strica doktorja...»

Pritikline.

Zenka: «Jaz ne želim za svoj god ničesar drugega kakor avtomobilski plašč s pritiklinami.»

Možek: «S pritiklinami? Kaj misliš s tem?»
Zenka: «Avtomobil, se razume!»

Zlobno.

Evlalija (samozavestno): «Ko se bom poročila, bo mnogo moških zaradi tega nesrečnih.»

Melhijor: «To je odvisno samo od tega, kolikookrat se boste omožili...»

Znamenje časa.

Micika (še zelo mlada, med plesom s starim gospodom): «Gospod Polikarp, ali je res, da so svoječasnno plesali v dolgih krilih in z dolgimi lasmi?»

Med prijateljeami.

Rozalija: «Ali je tvoj zaročenec klečal na koljenih, ko te je prosil za roko?»

Kordula: «O ne, saj sem bila jaz na njih...»

Ne saupa mu.

Krescencija: «Po tej temni ulici pa že ne grem.»

Frumencij: «Saj sem jaz z vami.»
Krescencija: «No, saj baš zaradi tega...»

Med boljšimi ljudmi.

Marjanka (pripravljena za sprehod): «Mama, ali naj oblečem rokavice ali naj si rajši umijem roke?»

Na potovanju.

Mlad zakonski par (v podeželski gostilni): «Midva bi rada sobo, pa nič ne potrebujeva lepega razgleda.»

Gostilničarka: «E, sem takoj pogodila, da vidva še nista dolgo poročena.»

Zaradi varnosti.

Boljši gospod se je ustavil na železniški postaji pred postajenačelnikom in vprašal, kdaj odpelje prvi vlak.

«Čez dve uri,» mu je odgovoril.
«Kdaj pa semkaj privozi kakšen vlak?» poizveduje gospod.

«Čez eno uro.»
«Hvala! Potem grem pa lahko brez nevarnosti čez tir...»

ŽENSKI VESTNIK

Dobra krompirjeva jed. Kilogram kuhanih olupljenih krompirjev ohladiš, zdrobiš in premešaš z desetimi dekagrami zribanega trdega sira, soljo in z dvema jajcema. Ponvico obloži s tenkimi komadi slanine ali pa namaži s sirovim maslom ter deni krompirjevo mešanico v njo. Nato krompir razgladi in naloži na vrhu koščke sirovega masla. Peče se v pečici kakšne pol ure in se mora uživati toplo.

Neprijeten duh iz kuhinjskega orodja odstraniš, ako orodje izpereš v bolj slabi raztopini hipermanganokislega kalija, odnosno hipermangana, kakor ga občinstvo na kratko imenuje, in ki se za cenen denar dobi v vsaki lekarni.

Kvas ohraniš svež več dni, ako ga zaviješ v vlažno volneno krpo in ga postaviš na prostor, ki je srednje hladan.

Ako rože slabo cveto, je temu kriva suša ali pa utrujenost zemlje. V zadnjem primeru se mora prst okrog rože kakšnih 40 centimetrov globoko prekopati in pri tem temeljito premešati z negašenim apnom. Pri tem se sme uporabiti na 1 kvadratni meter okrog poldrugih kilogram apna.

Steklenice, zamazane od mleka, napolni do polovice s koščki časopisnega papirja, vlij nanje vode in tresi tako dolgo, da bo steklenica popolnoma čista. Namesto papirja vzameš lahko tudi primerno količino soli ali peska.

Odprava madežev od potu. Za odpravo teh madežev potrebuješ tekočino enega dela alkohola in treh delov žveplenege etra. Z bele svile odstraniš madeže od potu z močno raztopino beneškega mila.

Listnica uredništva

Tevče. Dopis ne stane nič, toda prispevkov, katerih pisec se ne podpiše s polnim imenom, ne priobčujemo.

Zidani most. Zadeva je preveč osebna in bi bilo po našem mišljenju bolje, da jo rešite na sodišču.

Ljutomer. Zal, prepozno sprejeli.

Vrba. Potrpljenje! Pride na vrsto.

Virštanj. Prosimo, da nam večkrat pišete.

Zabukovje pri Sevnici. Prosimo, da nam stalno poročate o tamkajšnjih dogodkih.

Popolna razprodaja

tudi na obroke

gotovih oblek, ranglanov, sukcnj, dežnih plaščev, trikotaže, klobukov itd. za gospode, dame in otroke. se vrši v I. nadstropju tvrdeke O. BERNATOVIC. Vhod samo skozi

vežo. Prodaja se vse pod nakupno ceno.

Samo kratek čas!

Poizkušajte uporabljati za negovanje celega telesa pravi Fellerjev blagodišeči „Elsafluid“ in zvedeli boste, kaj je do sedaj manjkalo v Vaši hiši. Za glavo, za pleča, za roke, za nogo, za oči, za zobe, za vrat, za mišice, za živce, za vse dele človeškega telesa se je izkazalo koristnim dnevno umivanje, urgujeenje, grgranje s pravim Fellerjevim Elsafluidom. že od časa naših dedov in upravičuje njegov glas kot zaupljivega ublažitelja bolečin in kosmetikuma. Za zunaj in znotraj močnejši in izdatnejši kot francosko žganje.

Zahtevajte za poizkus v lekarnah ali odgovarjajočih prodajalnih izrecno „Fellerjev Elsafluid“, v polzkusnih stekleničah po 6 Din, v dvojnatih stekleničah po 9 Din, ali specialnih stekleničah po 26 Din. Po pošti pride tem ceneje, čim več se naroči naenkrat; z zavojnino in poštno stane:

9 polzkusnih ali 6 dvojnatih ali 2 specialni stek.	61 Din
27 „ „ 18 „ „ 6 „ „ 133 „	
54 „ „ 36 „ „ 12 „ „ 250 „	

Naročila nasloviti razločno takole:

EUGEN V. FELLER

lekarna v STUBICI DONJI

Elsatrg št. 300 (Hrvatska).

Pred izložbo oblek.

Gospod Remigij in njegova izvoljenka Kunigunda sta prišla pred izložbo tako lepih oblek, da je Kunigundi kar zmanjkalo sape. Ko se je osvestila, je pomenljivo vprašala svojega spremljevalca: «No, katera obleka ti najbolj ugaja?»

Remigij je malo ugibal in bleknil: «Veš, tista, ki jo imaš na sebi.»

Kakor pravijo, so te besede zopet zaprle sapo devici Kunigundi.

Zagonetna obitelj.

G. Placid Nesreča je postal vdovec s petimi otroci, pa se je po poteku žalne dobe znova poročil, in sicer z vdovo, ki je imela štiri otroke. V novem zakonu se se rodili še trije otroci, od katerih pa je gospod Nesreča priznal samo dva za svoja.

Kadar ga je kdo povpraševal po njegovi obitelji, mu je rekel Nesreča običajno tako-le: «To so moji otroci, oni so njeni, ta dva sta naša in eden je od nekoga.»

Zdravje! Moč!

Večina današnjega našega pokolenja bolega na živčnih in artritiskih boleznih. Večina ljudi se pred časom stara in umira. Redko kdo zna, kaj je to zdravo življenje. Besede nervoza, apatija, nespečnost, glavobol (migrena), nevralgija, potem popolna oslabelost so zavzeli prvo mesto v leksikonu današnjega ljudskega društva.

Kaj je vzrok vsemu temu? Vzrok je neracionalni in nebiogeni način življenja naše današnje generacije, vsled česar se naša kri kvari s produkti motene presnove materij, kakor sečne kisline, uratov itd., a životvorne naše žleze oslabevajo.

Odstranite iz Vašega organizma sečno kislino, okrepite svoje životvorne žleze in Vi boste fizično in moralno preporjeni.

Sloveči francoski učenjak, fiziolog profesor Broun, lekarnar, je po mnogih poskusih nad živalmi in ljudmi in nad samim seboj iznašel način izdelovanja specialnega ekstrakta od živalske sekretorne žleze, s pomočjo katerega se človeška kri zopet regularno zalaga s produkti, ki dajo organizmu moč, sečna kislina i. dr. strupi pa izginevajo skozi naše obisti.

Znani preparat «KALEFLUID» D. Kaleničenka prirejen je na ta način, ki ga zato mnogi imenujejo še «LEKAROVA TEČNOST».

Učinkovanje «KALEFLUIDA» pri živčnih in protinastih boleznih, kakor: nevralgiji, histeriji, nevralgiji, protinu, arteriosklerozi, revmaizmu, dalje splošni in popolni oslabelosti i. dr. najbolje se vidi iz številnih zdravniških cen in pisem bolnikov samih iz Anglije, Francije, Amerike, Rusije, Poljske, Jugoslavije, Rumunije i. dr. dežel.

«KALEFLUID» je za svoje vrline odlikovan na biogenih razstavah v Parizu, Londonu, Bruslju in Firenci z več nagradami (4 Grand prix in 4 velike zlate kolajne).

«KALEFLUID» se prodaja v vseh lekarnah in drogerijah.

Brezplačno se pošilja detajlna literatura «Preporod» z zdravniškimi ocenami in pismi samih bolnikov, a obrue naj se na naslov: Beograd, Pop-Lukina I, lit. D. I. Miloš Markov. 267

Tako je.

Pijanec Žaba je zaspal za gostilniško mizo. Prišel je gostilničar, ga zbudil in zahteval plačilo za pet litrov vina.

«Za vraga,» se je razburil Žaba, «toliko pa že nisem izpil, ker moj želodec prenese samo štiri litre.»

«Je že prav tako,» je odvrnil gostilničar, «peti liter pa vam je zlezel v glavo...»

Prisotnost duha.

Polkovni zdravnik, ki je imel več steklenic likerja, je opazil, da se mu je začela vsebina v neki steklenici na neznan način krčiti. Da bi onemogočil nepoklicanim gostom vživanje likerja, je dal na vse steklenice prilepiti lističe z mrtvaško glavo in z napisom «Strup».

Nekaj dni nato je iznenadil svojega strežaja, ki je baš napravil nekaj krepkih požirkov iz steklenice.

«Predrznež,» je zakričal zdravnik nad nesrečnikom, «kako si pa upaš napraviti kaj takega?»

Strežaj pa je odgovoril z žalostnim obrazom: «Gospod polkovni zdravnik, javljam pokorno, da sem sit življenja...»

„DOKO“

to naj bo geslo vsakega kupovalca obutve. Čemu kupovati slabo blago, če se nudi najboljša obutev po nižjih cenah, kakor pa si bejša obutev. — Trgovina „DOKO“, Prešernova ulica šte. 9. dvorišče.

ČREVA

vsakovrstna po najugodnejši ceni kakor vsake leto vedno v zalogi. Kupujem tudi surovi in stopljeni lo in ga plačujem po najvišji dnevni ceni. Jos. Bergman v Ljubliani, Poljanski cesta št. 85.

GAZELA MILO

Tako krasno se pere edino le z milom „Gazela“

To res pravo gospodinsko milo učinkuje temeljito in istočasno blagodejno na vsako, tudi najtinejšo perilo. Uporabljajte samo to milo, kajti s njim prali je prava igrača.

Vedite pa tudi, da se v vsakem tisočem kosu nahaja zlatnik. Ako ga najdete, pomeni to za Vas dvojno srečo!

Izšla je Blasnikova 243-a VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1927, ki ima 365 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obražtan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah. Opozarjamo na davčne spise, koje mora vsak čitati, da bo vedel, kaj smo plačevali nekđaj, kaj in koliko mora plačevati danes zlasti Slovenija.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in štane 5 Din. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. BLASNIKA nasledniki tiskarna in litografični zavod LJUBLJANA, BREG ŠTEV. 12

V materijalu in izdelavi neprekosljivi šivalni stroji

„KÖHLER“

se dobivajo po brezkonkurenčnih cenah edinole z 10letnim jamstvom pri trdkih

IV. AUERHAMMER

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica šte. 3.

katere ima ta trdka vedno v najmodernejših opremah za rodbino, šivilje, krojače in čevljarje na zalogi.

257 Prodaja tudi na obroke.

Hipotekarna banka jugoslovanskih hranilnic v LJUBLJANI

izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle.

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejši obrestni meri. Nakup in prodaja valut in deviz. Daje vsakovrstne kredite in predujme.

